

Ustanovitelj: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Šk. Loka
in Trzin. — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. — Glavni urednik Igor Janhar
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Jubilej pevskega zbora France Prešeren

S slavnostnim koncertom je v petek, 29. maja, v dvorani kina Center 60-članski mešani pevski zbor France Prešeren, ki ga vodi prof. Peter Lipar, svečano praznoval 25-letnico ustanovitve in delovanja zbora. Pred polno dvorano je v moški, ženski in mešani sestavi zapel 22 skladb, večinoma iz sodobne domače zborovske literature. Koncerta v počastitev tega jubileja, katerega pokrovitelj je bil predsednik skupščine občine Kranj Slavko Zalokar, so se udeležili poleg ljubiteljev petja, številnih predstavnikov domačih in zamejskih zborov, dirigentov in drugih vabljanih gostov tudi vidni republiški in občinski družbenopolitični ter kulturni delavci, med njimi podpredsednik izvršnega sveta SRS Vinko Hafner, Martin Košir

podpredsednik skupščine občine Kranj Janez Sušnik, predsednik občinske konference SZDL Tone Volčič, predsednik kulturne skupnosti Peter Ogrizek in predsednik ZKPO občine Kranj Slavko Malgaj. Po koncertu je tov. Slavko Zalokar priredil sprejem. Ob tej priložnosti so posamezni člani, dirigent in zbor prejeli posebna Galusova priznanja in priznanja ZKPO.

Zbor se je rodil že prvi mesec svobode, natanko 28. maja 1945, ko se je 44 pevec zbralo in navdušeno zapelo slovenske narodne, partizanske in umetne pesmi. Od ustanovitve zbora sodelujejo danes le še štirje člani: dirigent Peter Lipar ter pevci Stane Abè, Niko Bajd in Ivan Grašič. Poleg teh bodo v letošnjem letu praznovali

25 let dela pri pevskem zboru še Jože Drakster, Zorislav Novak (sedanji predsednik zbora), Ivan Oman in Boris Rupnik.

Koliko prostovoljnih ur, koliko samoodrekanja in koliko lastnih žrtv so vložili pevci od tistega majskega večera pa do danes v stotine koncertov in tisoče pevskih vaj! Petindvajset napornih in neutrudnih let zahteva zato najgloblji poklon vsem pevkam, pevcem in dirigentu za njihov prispevek pri soustvarjanju in oblikovanju slovenske glasbene kulture.

Preveč je bilo v tem času nastopov in koncertov, da bi jih na tem mestu lahko vse zabeležili. Slovensko pesem zbor ni le ponel širom po naši domovini, temveč tudi v zamejstvo. Večkrat je gostoval pri naših rojakih na Koroskem in Tršaškem, pel po Italiji, Avstriji, v pobratenskih mestih La Clotatu (Francija) in Oldhamu (Anglija), v Holandiji in koncertiral po Češkoslovaški. Ta mesec bo izvedel turnejo po Italiji in imel samostojni koncert v Padovi in Veroni. Vsako leto je zbor tudi snemal za radio, nekajkrat za televizijo in posnel svojo samostojno gramofonsko ploščo.

Programska usmerjenost zbora je bila vsa leta avantgardna, čeprav zbor pri tem ni zanemarjal kompozicij sta-

rejših glasbenih obdobjih in narodnega blaga. Prav napredna programska politika in kvalitetno izvajanje pa sta bila tista odločna činitelja, ki sta zboru največ pripomogla k ugledu in odličnim uspehom na raznih domačih in mednarodnih pevskih tekmovanjih ter uvrstila zbor Prešernovega mesta med naše najboljše tovrstne pevske zборе.

D. S.

Sovjeti v veselju

V Sovjetski zvezi so v ponedeljek izstrelili na pot okrog zemlje vesoljsko ladjo sojuz 9, v kateri sta dva vesoljca, poveljnik ladje Adrijan Nikolajev in inženir-pilot Vitalij Sevastjanov. Tiskovna agencija TASS sporoča, da je izstrelitev uspela in da imata vesoljca zelo izčrpen program znanstvenih in tehničnih nalog. Preučevala bosta medicinsko-biološke vplive vesolja na človekov organizem, fotografirala geološke in geografske elemente na zemlji, kontinente ter vodne površine. Vesoljca se bosta prav tako trudila, da bi se izboljšali sistem ročnega avtomatskega upravljanja ladje, orientacije ter navigacije v raznih pogojih letenja.

— jk

Preberite

V soboto torej gremo! Gremo na izlet, kajpak. 80 izžrebanih naročnikov (vsa imena smo objavili v sobotni številki) bo... Oprostite, skoraj bi nas zaneslo. Skrivnost vam moramo izdati počasi, po vrsti, kot se za skrivnost spodobi. 80 srečnežev in

nekaj ustvarjalcev našega časnika bo v soboto z letalom poletelo nad istrsko obalo. Kako bo s potovanjem, pa bo vsak izžreban naročnik prejel po pošti podrobna pojasnila. Torej, v soboto ob 8. uri se doblimo na ploščadi pred občinsko skupščino Kranj. Na svidenje.

mešanica kav
EKSTRAVSAKOMUR PRIJA
KAVA ŠPECERIJA

Za šolo za vrtec

Referendum za uvedbo krajevnega samoprispevka za gradnjo šol in vzgojno-varstvenih ustanov v kranjski občini je končan. Od 38.157 vpisanih volivcev se jih je minulo soboto in nedeljo na 81 voliščih v občini 20.875 ali 54,7 odstotka odločilo za samoprispevek. Od vseh vpisanih pa jih je glasovalo 28.650 ali 75 odstotkov. Med tistimi, ki so v soboto in nedeljo prišli na volišča, jih je bilo 72,8 odstotka za samoprispevek, 24,4 odstotka volivcev je bilo proti, 2,8 odstotka glasovnic pa je bilo neveljavnih.

Tako so se prebivalci kranjske občine v minulih dveh dneh odločili, da bodo s samoprispevkom pomagali v prihodnjih petih letih uresničiti program izgradnje šol in vrtcev, ki bi ga sicer (če se občani ne bi odločili za takšno obliko financiranja) uresničevali petnajst let ali še več.

Poglejmo za primerjavo, kako je v posameznih krajih v občini v soboto in nedeljo potekal referendum:

Na Suhj pri Predosljah so končali z referendumom že v soboto ob 17. uri. Tod je glasovalo 93,1 odstotka vpisanih volivcev, za samoprispevek pa se jih je odločilo 90,9 odstotka. Prav tako so z glasovanjem končali že v soboto tudi v Zejah, na Pšati, v Poženiku, Smartnem in Vopovijah in morda še kje, vendar občinska komisija do zaključka redakcije še ni uspela dokončno obdelati vseh najrazličnejših podatkov.

A. Z.

JESENICE

Občinska konferenca ZMS Jesenice bo v soboto odprla v mali dvorani pri Jeleni razstavo pod naslovom Mladj v vojni in pri delu. Pri organizaciji razstave bo pomagal tudi muzej NOB z Jesenic. (B. B.)

Pri akciji RK Jesenice so prejšnji četrtek na Jesenicah zbrali 2600 kg oblek in perila. Pri tej akciji zbiranja pomoči so sodelovali člani RK, ZMS, AMZ, gasilcev in drugi. (B. B.)

KRANJ

Jutri (četrtek) popoldne se bosta na 14. skupno sejo sestala oba zbora kranjske občinske skupščine. Med drugim bosta obravnavala tri poročila: o izvršitvi petletnega plana družbenega razvoja občine in poročilo o gospodarjenju v minulem letu, poročilo o dejavnosti regionalnega zdravstvenega centra in poročilo o prometu z zemljišči. Razen tega pa je na dnevnem redu razprava o razvoju trgovine in načelna odobritev zazidave v coni C, sprememba odloka o kmetijski oskrbnini, potrditev statuta krajevne skupnosti Stražišče itd. A. Z.

RADOVLJICA

Sekcija za zdravstvo in socialna vprašanja pri občinski konferenci SZDL je v ponedeljek popoldne v Zdravstvenem domu na Bledu obravnavala predlog zakona o zdravstvenem varstvu. Govorili pa so tudi o uresničevanju sklepov republiškega izvršnega sveta, republiške skupščine in slovenskega zdravstvenega društva o javni zdravstveni službi.

Radovljica, 2. junija — Občinski odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti je popoldne razpravljal o strokovnih, moralnih in idejnih vprašanjih dela družbenih dejavnosti. Pogovorili pa so se tudi o izpopolnitvi organizacijskih in delovnih oblik sindikalnih organizacij in sindikalnih vodstev.

A. Z.

TRŽIČ

Nedeljske svečanosti, ki jo je pripravil občinski odbor Rdečega križa, so se udeležili številni Tržičani, zlasti krvodajci in šolski podmladki te organizacije. Prapor je razvil predsednik občinske skupščine, nosi pa napis: »Delamo za zdravje in blaginjo ljudstva!« Med gosti slavja smo opazili dr. Eda Poharja, nekdanjega šefa sanitetne partizanske službe na Gorenjskem, dr. Branka Stangla, pobudnika krvodajalstva na Gorenjskem, in Jožeta Čehovina, predsednika glavnega odbora RK Slovenije. Med krvodajalci pa moramo omeniti Franca Perka, ki je doslej dal kri že nad 60 krat. — ok

Zbor aktivistov OF v Dolenjskih Toplicah

Izredno slabo vreme je preprečilo, da prvega poveljnega zbora aktivistov Osvobodilne fronte slovenskega naroda ni bilo mogoče prirediti 26. aprila v Dolenjskih Toplicah, ampak bo zborovanje aktivistov OF v nedeljo, 7. junija, prav tako v Dolenjskih Toplicah.

Glavne breme organizacijskih priprav za zbor je na ramenih občinske konference SZDL v Novem mestu, kjer ima organizacijski odbor tudi svoj sedež. V samih Toplicah in na Bazi 20 v Kočevskem rogu že urejajo cestišča, parkirne prostore, gozdne poti in vse potrebno na kraju zborovanja. Prometni organi bodo poskrbeli za nemoteno odvijanje prometa, gostinci za ceneno prehrano udeležencev zbora, zdravstveni organi pa za zdravniško pomoč, če bo le-ta potrebna. Poštna služba bo pripravila poseben poštni žig, v hotelih in zasebnih sobah pa so na voljo prenočišča za udeležence iz oddaljenih krajev. Ker bodo prihajali prvi aktivisti v Dolenjske Toplice že v soboto, bo delala od sobote opoldne dalje v prostorih postaje Milice v Toplicah informacijska služba.

Kako bo potekalo nedeljsko srečanje aktivistov OF v Dolenjskih Toplicah?

Od zgodnjih jutranjih ur dalje bodo združeni pevski zbori Dolenjske in godbe na pihala pozdravljale udeležence. Ob enajstih bosta desetisočglavi množici — na takšen obisk organizatorji računajo — spregovorila predsednik republiške konference SZDL Janez Vipotnik in član izvršnega biroja predsedstva ZKJ ter član sveta federacije Edvard Kardelj. Z obema govoroma bo slavnostni del zbora zaključen.

Nato bodo udeleženci odšli na Bazo 20, kjer bo ob treh otvoritev spominskega muzeja. Ob tej priložnosti bo govoril Radko Polič, direktor muzeja ljudske revolucije v Ljubljani. Udeleženci bodo lahko kupili spominske razglednice Baze 20.

Organizatorji srečanja naprošajo organizacije socialistične zveze in zveze borcev, da v okviru možnosti organizirajo prevoze aktivistov OF in s tem omogočijo primerno udeležbo na prvem poveljnem zboru aktivistov OF v Dolenjskih Toplicah.

J. Košnjek

inž. Matevž Hafner

Številni Skofjeločani so se v nedeljo za vedno poslovili od domačina, diplomiranega inženirja Matevža Hafnerja, svetovalca združenja jugoslovanskih železarn, ki ga je v šestdesetem letu za vedno pokrila domača zemlja.

Poslovilne pogrebne svečanosti so bile pred tem na ljubljanskih Zalah, kjer so se od velikega pokojnika poslovile vidne osebnosti jugoslovanskega družbenega in gospodarskega življenja: dr. Marijan Breclj, inž. Miran Mejak, Franc Leskošek-Luka, Janko Smole, inž. Tone Tribušon, Leopold Krese itd. Ob krsti mu je prvi spregovoril Leopold Krese. Spomnil se je njegovih zaslug pri načrtovanju dolgoročnega razvoja Slovenije, predvsem črne metalurgije, s katero je bil tesno povezan od študentskih let dalje, dobra tri desetletja. Od inž. Hafnerja se je poslovil tudi direktor Jeseniške železarne, mag. inž. Peter Kunc.

Po študiju na Dunaju se je z diplomo inženirja ladje-

delništva vrnil v domovino, kjer se je najprej zaposlil v ljubljanskih strojnih tovarnah. 1938. leta se je priključil jeseniškemu železarjem in od tedaj črne metalurgije ni več zapustil. Kot vodilni strokovni delavec Jeseniške železarne je po vojni odšel v Beograd, kjer je vodil gradnjo železarne v Zenici. Ko je bila zastavljena naloga opravljen, se je vrnil na Jesenice in polno desetletje vodil železarno. Pod njegovim vodstvom so zrasli na Jesenicah današnji moderni obrati železarne.

Inž. Matevž Hafner se je vneto prizadeval za krepitev slovenskega železarstva, zato je zagovarjal njegovo integracijo, posebno v pripravljalnem obdobju. Nato ga je pot vodila v Beograd, kjer je bil predsednik upravnega odbora združenja jugoslovanskih železarn ter nazadnje svetnik tega združenja.

Inž. Matevž Hafner je bil resnično tvorec slovenske in jugoslovanske črne metalurgije! —jk

Štipendije v Kamniku

V kamniški občini opada število štipendistov. Pred reformo je letno okrog 140 študentov dobivalo štipendijo, zdaj pa je v kamniški občini okrog 100 štipendistov. Zo štiri leta občinska skupščina razpisuje štipendije samo za socialno šibke in nadarjene otroke ne glede na to, kaj študirajo. Na zadnji seji občinske skupščine pa so sprejeli sklep, da »skupščina občine sprejme obveznost štipendiranja vseh talentiranih otrok ne glede na izbiro poklica. Pri kadrovanju in štipendiranju je nujno treba usmerjati sposobno mladino v poklice, za katere čutijo in imajo največje sposobnosti.«

Iz občinskega proračuna letno namenijo 7 milijonov S din za štipendije. Omeniti je vredno, da tovarna povišanja Stol že tretje leto prispeva letno milijon S din za izobraževanje socialno šibkih in nadarjenih šolarjev. Učence, ki dobijo štipendijo iz sredstev, ki jih prispeva Stol, izbere občinska komisija. Pogodbe s štipendisti sestavljajo na občini, podpiše pa jih Stol brez pogojev za štipendiste. Seveda ima Stol tudi štipendiste za svoj bodoči kader.

Iz sredstev občinske skupščine dobiva 30 učencev oziroma študentov štipendijo v znesku od 10.000 do 24.000 S din mesečno. Štipendije res niso velike, toda bolje je pomagati večjemu številu učencev kot pa nasprotno, da bi manjše število študentov dobi-

valo visoke štipendije, drugi pa ne bi imeli denarja niti za prevoz do šole. Štipendisti na visokih šolah dobijo ob koncu šolskega leta še 10 do 25 odstotkov od skupne letne vsote štipendije, če s spričevalom dokažejo, da so uspešno opravili izpite oziroma šolsko leto.

Občinska skupščina o leto razpisala 13 novih štipendij, predvsem za šolstvo in zdravstvo, dve štipendiji pa za bodoči kader na gimnaziji.

Kamniška podjetja ponavadi razpisujejo štipendije poleti, njihove komisije pa jih rešujejo šele oktobra ali novembra, ko lahko ugotovijo, če je kandidat sprejet na določeno šolo.

Po podatkih sodeč se kamniški študentje ne morejo pritoževati glede možnosti za pridobitev štipendije. Tovarna Alprem je letos razpisala sedem štipendij, in to dve za študij na strojni fakulteti in pet štipendij za študij na srednji tehnični šoli. Do zdaj se še nihče ni javil za omenjene razpisane štipendije. Podoben primer je v Tovarni usnja. To podjetje je razpisalo štipendijo za študij na ekonomski fakulteti. Tudi ta razpis je ostal brez odmeva.

Moramo pa reči, da bodo druga kamniška podjetja letos precej pozno razpisala štipendije, ker le-teh ne morejo razpisati dokler ne končajo s sistemizacijo delovnih mest. J. Vidic

Varčujmo za potovanje

pri
Gorenjski
kreditni
banki

Možnosti za zaposlitev

Pri zavodu za zaposlovanje Ljubljana, enota Kamnik, je prijavičeno 137 občanov, ki iščejo službo. Med njimi je 26 prosilcev, ki še niso stari 18 let. Vzrok nezaposlenosti je predvsem mladost in pri nekaterih nedokončana osnovna šola. Od kamniških podjetij samo Svilanit zahteva dokončano osnovno šolo, tovarna Stol pa šest razredov in psihotehnični preizkus.

Pri zavodu za zaposlovanje je prijavičeno 108 nekvalificiranih, 20 kvalificiranih, 8 s srednjo strokovno izobrazbo in 1 oseba z višjo izobrazbo. To so številke, ki pa lahko zavedejo bralca. Če bi namreč zavod za zaposlovanje kateremu izmed prijavičeni nezaposlenih tehnikov ponudil službo, bi je verjetno nihče ne sprejel. To pa zato, ker dva čakata na odhod v tujino, dva sta maturantna, eden obiskuje tečaj, je pa med njimi tudi tak, ki odklanja vsako delo.

Cenjene izletnike obveščamo, da zaradi vzdrževalnih del na žičnici Krvavec obratuje žičnica do nadaljnjega samo ob sobotah, nedeljah, praznikih in dnevih pred prazniki.

CREINA
ŽIČNICA KRVAVEC

Med nezaposlenimi je 67 moških in 55 žensk. In spet je to le statistika. Direktor podjetja »Kamnik« je na nedavni seji občinske skupščine povedal, da so marca letos z veliko težavo dobili osem žensk, ki so se na novo zaposlile. Vsakdo bi rad samo »lahko« in »čedno« delo.

V poletnih mesecih pa se nasploh odpirajo velike možnosti za zaposlitev. Živilska industrija Eta Kamnik potrebuje 100 žensk za 3 do 4-mesečno delo. Tovarna Stol bo sprejela za stalno v službo 80 delavcev, ko bodo začeli delati v novem obratu. »Menina«, tovarna pogrebne opreme išče 10 moških (za stalno službo). Gradbeno podjetje Projekt nujno potrebuje mlade ljudi za priučetve obrti in gradbeništvu, toda pozivi so brez odziva. Na zavodu za zaposlovanje so povedali, da da so pisali 18 fantom, ki so prijavičeni kot nezaposleni, a nihče od njih noče sprejeti ponujene službe.

Občutiti je veliko pomanjkanje tesarjev in zidarjev ter še vrsto drugih poklicev. Skoraj bi lahko rekli, da se v Kamniku glede možnosti za zaposlitev res ne morejo pritoževati. Potrebno se je ozreti naokrog, posebno v manj razvite občine, da se vidi, kako je tam res težko dobiti službo. Res ima vsakdo pravico izbirati poklic in delo v okviru svojih sposobnosti in želja, toda tudi to so neke meje. J. Vidic

Lanskoletni občinski računi

Skofjeloški odborniki bodo na junijski seji sprejemali tudi zaključni račun proračuna občine Skofja Loka za leto 1969. Pred tem ga je že obravnaval svet za finance in ga pregledala Služba družbenega knjigovodstva.

Skupni dohodki lanskoletnega proračuna so bili planirani v višini 16.215.694 dinarjev, doseženih pa je bilo 16.597.449 dinarjev proračunskih dohodkov. To pomeni, da je bil plan dohodkov presežen za 2,2%. Njegovi se-

stavljalci so se uštelili za zelo majhen odstotek. To pa velja le za proračun v celoti, ne pa tudi za njegove posamezne postavke. Poleg tega zajemajo gornje številke tudi sredstva izobraževalne skupnosti, ki so presegle predvideno vsoto za dobrih sedem odstotkov.

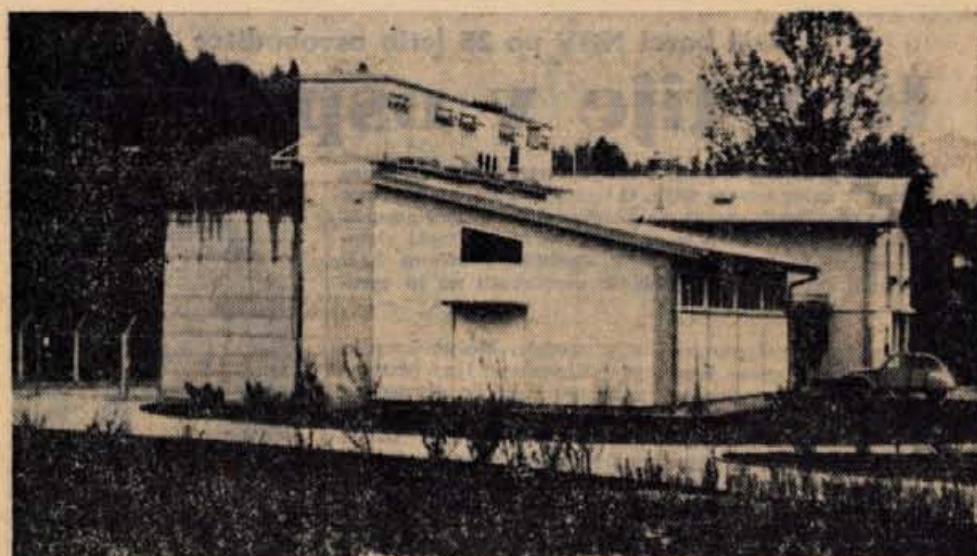
Najbolj se je povečal prispevek iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja. To naraščanje, ki je posledica povečanega sklada nominalnih osebnih dohodkov, bele-

žijo proračunski organi v višini 22,7 odstotka. K takšnemu gibanju je pripomoglo večje število zaposlenih in višji osebni dohodki na zaposlenega. Iz istih razlogov se je povečal tudi prispevek iz skupnega dohodka občanov, ki je bil skoraj za polovico višji kot so predvidevali sestavljavci proračuna v preteklem letu.

Prometni davek od prodaje na drobno v trgovini ni dosegel planirane višine, podobno pa se je godilo še nekaterim drugim vrstam dohodkov. Iz zbranih finančnih sredstev pa je bilo treba vrniti tudi komunalno takso za cestna motorna vozila.

Težave pri izvajanju proračuna nastopajo zlasti v začetku leta, ko je treba poravnati obveznosti iz prejšnjega leta. Tekoči dohodki za to nalogo navadno ne zadoščajo, rezervni sklad pa tudi ne more večjih potreb kriti s posojilom. Posledico takšnega stanja občutijo nekateri potrošniki proračunskih sredstev, ki prejmejo svoj delež z zakasnitvijo.

A. Iglčar

Nova transformatorska postaja na Bledu

Prejšnjo soboto (23. maja) je podjetje Elektro Kranj na Bledu odprlo novo razdelilno transformatorsko postajo za območje Bleda in okolice. Za zdaj so zgradili oziroma usposobili prvi del, ob dokončani zmožljivosti pa bo postaja omogočala normalno porabo električne energije na Bledu in v okolici tudi čez 20 in več let.

Potrebe po izgradnji nove razdelilne transformatorske postaje so se na Bledu kazale že 1966. leta. Zaradi povečanih hotelskih zmožljivosti in vse večje modernizacije gospodinjstev je bila že takrat dobava električne energije na tem področju nekvalitetna in premajhna. Prav zato se je podjetje Elektro Kranj 1967. leta odločilo za izgradnjo nove postaje. De-

la so stekla konec 1968. leta, opravljalo pa jih je obrtno podjetje Bled. Pri tem pa velja omeniti komandno-signalne naprave v novi postaji, s katerimi jo je opremil Zavod za avtomatizacijo podjetja Iskra Kranj.

Vrednost nove razdelilne transformatorske postaje znaša 2,2 milijona novih dinarjev.

A. Z.

Med nezaposlenimi večina žensk

Trenutno imajo na Zavodu za zaposlovanje na Jesenicah prijavičeni 377 nezaposlenih, od tega 44 moških, 204 nezapo-

sleni so starejši od 26 let, 35 jih še ni dopolnilo 18 let, med 19 in 25 leti pa jih je 138. Med nezaposlenimi je največ nekvalificiranih delavcev, in sicer 277, priučenih je 96, kvalificiranih 39, srednjo izobrazbo ima 13 prijavičencev, nižjo eden in prav tako visoko eden.

In kakšne so možnosti za zaposlitev?

Gostinska podjetja na Bledu, v Kranjski gori in drugih turističnih središčih na Go-

renjskem bodo zaposlila več delavk, prav tako bo deset nezaposlenih žensk sprejel obrat Izolirke na Jesenicah. Tudi v novem obratu Iskre na Blejski Dobravi bodo odprli vrata jeseniškim nepriučeni ženskam. Nekaj jeseniških deklet in žena pa je že odšlo v sosednjo Avstrijo, kjer so se večinoma zaposlile kot kuhinjske pomočnice pri posameznih družinah ali pa v gostinskih lokalih.

D. Sedej

Obisk s Kozjanskega

V petek je bila na prijateljskem obisku v Trziču občinska delegacija iz Smarja pri Jelšah. Ta obisk je rezultat že dosedanjega sodelovanja med občinama.

V razgovoru s predstavniki občinske skupščine Trzič in družbenopolitičnih organizacij so Kozjanci izrazili zlasti željo po navezavi gospodarskih stikov, saj je znano, da zaradi pomanjkanja delovne sile tržiške tovarne ustanavljajo svoje zunanje obrate zunaj občine (Peko npr. v Trbovljah). Gostitelji so zagotovili predstavnikom Kozjanskega, da bodo v sodelovanju s klubom tržiških gospodarstvenikov skušali poiskati možnosti za to sodelovanje in da bodo poslali v njihove kraje svojo gospodarsko delegacijo.

Po teh razgovorih so si gostje ogledali tovarno Peko, osnovno šolo na Zalem rovtu ter turistični center na Ljubelju.

-ok

Josef

strauss

Orodje, okovje

Villach — Boljak
Gaswerkstrasse 7
Bahnhofstrasse 17

stroji, ogrevalne naprave

OBISČITE NAS NA LESNEM SEJMU NA GR
HALA 8, OD 6. DO 14. JUNIJA 1970

Žito
net

SENTA

skladišče Kranj,
Tavčarjeva 31 —
telefon 22-053

vam nudil:

- najkvalitetnejšo belo, ajdovo, rženo in koruzno moko
- testenine bačvanka
- vse vrste žvinskih krmil po zelo ugodni ceni

Naši borci NOV po 25 letih osvoboditve

Kmetije v ospredju

Organizacija in sodelovanje v vseljidskem odporu je danes ena osnovnih nalog borcev NOV. O tem je v zadnjem času vse več govora v njihovih vrstah. Še posebno pa so o tem govorili borci škofjeloškega območja na svoji zadnji občinski skupščini. Zato se je tudi predsednik občinskega odbora ZZB škofja Loka Ferdinand Tolar-Mirko osredotočil na to vprašanje.

Borci so stebri našega vseljidskega odpora, pravi Ferdo. Razumljivo, da glede starosti, po vsem tem, kar so prestali, in po današnji fizični sposobnosti ne morejo biti v prvih vrstah kot borci. Toda izkušnje in ideološka opredelitev, za katero so se nekoč bojevali in trpeli, jih postavlja v središče te organizacije. Mnogi borci in rezervne starešine so razporejeni v obrambne vrste in so s svojo zavestjo in z bogatimi izkušnjami osnovna opora organizaciji in usposabljanju široko zasnovane obrambe. Brez njih bi si bilo težko to zamisliti. Morali bi prek šol in drugih oblik usposabljanja mlade. Vsiljuje se pomislek, kako bo čez 10 ali 20 let, ko ne bo več borcev. Mladi, vsaj upamo, ne bodo imeli izkušenj resnične obrambe. Vse bo slonelo bolj na teoriji, na občasnih vajah. Mimogrede povedano je to zelo važno zlasti za nas Slovence. Premalo naših fantov se javlja v vojaške šole in akademije, ne uveljavljajo se v jugoslovanski skupnosti v vojaškem smislu in v ustreznem merilu kot to lahko ugotavljamo v gospodarstvu, kulturi in v vseh drugih dejavnostih. To pa je včasih lahko usodno za obstoj naroda.

ZIVE ZALOGE

Pri vsej organizaciji in pripravljenosti na vseljidski odpor pa meni tovariš Ferdo, da so izredne važnosti gorski predeli, kmetije. Vsa organizacija in pripravljenost po mestih, dolinah in ob prometnih žilah lahko odpade takoj. Te izkušnje imamo iz 1941. leta. Vse žarišče odpora se je takrat preneslo na odročne, go-

rate predele. Močne kmetije po Zirovskem in Martinj vrhu, po Davči in drugod so bile glavno skladišče in rezervoar vzdržljivosti. Danes takih močnih rezervoarjev ni. Moralno so ljudje še vedno pripravljani na obrambo svobode in domovine, toda materialne osnove ni take kot nekoč. Treba je reči, da se je v zadnjih letih precej spremenilo. Občina daje velike olajšave v davčni in drugi obliki, kar je stanje že dokaj premaknilo. Vendar je potrebno še več. To ne zgolj zaradi vseljidske obrambe, ki upamo, da niti ne bo prišla v poštev, marveč tudi zaradi kmečkega turizma, zaradi socialnih razmer in potreb teh ljudi, ki močno zaostajajo za splošnim razvojem v mestih.

KAJ PRAVIJO BORCI O...

Izšolani in poročni so že otroci borcev, rojeni po vojni. Preteklo je 25 let, ko so partizani odložili puške. Petindvajset let svobodnega razvoja je prineslo mnogo novega, včasih celo drugačnega kot so si borci predstavljali. Kaj borci pravijo o vsem tem pisanem labirintu današnjega dogajanja?

Res, kot pravi Ferdo, borci so v večini zelo občutljivi za posamezne pojave v današnjem družbenem dogajanju. To se je pokazalo tudi na zadnjih konferencah krajevnih združenj. Ob gestu nekdanjega cilja — enakosti človeka — z razumevanjem sprejajo nagajevanje po delu in ob vsem tem tudi načela današnjega uveljavljanja ekonomske in družbene reforme. Zelo pa so borci občutljivi do posameznih izkrivljanj teh načel. O tem so borci veliko govorili na skupščinah. Proti takim pojavom nastopajo tudi prek samoupravnih organov in delovnih organizacijah, v družbenih organih in merilu kraja, občine in drugod, kjer pač morejo. Toda treba je priznati, da njihova beseda nima povsod ustrezne težine. Čeprav so se zlasti v tej ob-

Ferdinand Tolar-Mirko

činj močno zavzemali, da bi se borčevske organizacije močneje uveljavile v splošnem družbenem razvoju današnjega časa, in so borci našli polno razumevanje za to tudi v vseh občinskih organih, pa je tudi res, da v javnosti to ni tako. Tudi glede posameznih oblik pomoči je vprašanje, v kolikšni meri bi je borci bili deležni po delovnih organizacijah, če tega ne bi določali ustrezni predpisi.

Tovariš Ferdo, je še govoril o mnogih še neresenih zadevah internirancev, o težavah vojaških vojnih invalidov, o priznavalnicah, o stanovanskih težavah posameznih borcev, o spomeniški in drugih dejavnostih. Njegova končna beseda pa je bila:

«Če bi bili vsi tako kot borci NOV v današnjem delu, s takšno zavzetostjo pri sedanjem razvoju, potem bi šlo bolje. Borčevske organizacije uživajo določeno spoštovanje in ugled, njihove življenjske izkušnje iz težkih časov socialne krize, skozi revolucijo in boje in njihova vztrajnost pri sedanjem uveljavljanju izbojevanih načel, vse to je še dandanes velika moralna moč v skupnih naporih za napredek in blaginjo, za mir in svobodo slehernega člana nove družbe.» K. Makuc

Akcija rdečega križa

Vseslovenske akcije zbiranja za potrebe Rdečega križa so se v lepem številu udeležili tudi Tržičani. Pretekli četrtek so na zbiralnih mestih oddali 270 paketov z oblačili in obutvijo ter dve kompletni postelji. V akciji, ki jo je organiziral občinski odbor RK, je v velikem številu sodelovala šolska mladina.

Zbrani material bodo poslali v Belo krajino. — ok

Iz škofje Loke so nam sporočili, da je Skupščina občine prispevala 300 dinarjev, kolikor bi veljal venci za pokojnega inž. Matevža Hafnerja, Centru slepih v Stari Loki.

Uspeh zbiralne akcije - uspeh solidarnosti

V slovenski akciji rdečega križa za zbiranje rabljenih oblačil, obutve in posteljnine so se v občini Kranj kar dobro odrezali. Prebivalci Kranja in okolice ter Golnika so v četrtek oddali rdečemu križu več kot 4 tone in pol rabljenih oblačil in drugega blaga. V teh dneh bodo zbrano blago uredili, dezinficirali ter pripravili, da shranjeno v skladišču počaka na razdelitev. Približno tretjino prejšnji četrtek zbranega blaga bodo poslali občinskemu odboru v Metliko, del bodo razdelili socialno ogroženim v kranjski občini, ostalo pa bo shranjeno za primere naravnih nesreč.

Akcija v Kranju je potekala dobro organizirano. Sodelovalo je okoli 600 do 700 ljudi, med njimi je bilo največ mladih članov RK, odborikov in drugih. S svojimi vozili je prevažalo blago 70 lastnikov osebnih avtomobilov, sodelovala pa so tudi avtomoto društva.

S količino zbranega blaga so pri občinskem rdečem križu kar zadovoljni, saj več tudi po treh zaporednih akcijah niso mogli pričakovati. Letos so prvič ljudje lahko oddali tudi zimnice in postelje. Tega blaga je bilo zbranega pre-

cej manj, nekaj pa vendarle. Skoraj pri vsaki drugi hiši na zbiralnih področjih so nekaj pripravili. Nekateri, ki so pozabili na datum akcije, so bili celo v zadregi, če niso imeli ničesar pripravljenega. Neki inženir v Kranju je pred presenečeno odborico slekel suknjič, iz katerega je prej vzel samo svoje dokumente. Dodal je še kakih pet svojih srajc in se pri tem opravičeval, ker ne more oddati zavito.

Nekateri darovalci so se pritoževali, da je bilo premalo časa za pripravo, saj niso utegnili pogledati po vseh omarah za nerabnim blagom. Časa je zmanjkalo predvsem tistim, ki so hoteli stvari oddati posebno čiste in urejene. Nekateri spet so imeli pri pripravljanju celo toliko časa, da so na lično zavite stvari nalepili celo podroben seznam, kaj vse je v paketu.

Občinski odbor rdečega križa Kranj se ob zmakljivek zbiralne akcije vsem odbornikom in mladim članom RK, vsem darovalcem, voznikom, gasilskemu prostovoljnemu društvu Kranj in sploh vsem, ki so kakor koli pomagali prirečno zahvaljuje.

L. M.

Pomoč Polajnarjevim v Kokri

Inženir Zupan Leon z Gozdnega gospodarstva v Kranju nam je povedal, da se bo Gozdno gospodarstvo tudi vključilo v splošno akcijo Pomoč Polajnarjevim v Kokri.

«Ko nas je Polajnar zaprosil za buldožer za izravnavanje terena, smo ga mu takoj odstopili, čeprav smo imeli tudi sami precej dela. Za ves podarjeni les za obnovo domačije in gospodarskega poslopja pa ne bomo zaračunali biološke amortiza-

cije in poslovnih stroškov. — Strinjamo se tudi z akcijo za obnovo visokogorske domačije, saj vemo, da so delovni pogoji pri obnavljanju oziroma gradnji poslopja v Kokri zelo težki.»

Zadnjič smo zapisali, da Polajnar sedaj najbolj potrebuje cement in železo ter drugi gradbeni material. Zato pričakujemo, da se bodo našemu vabilu odzvali tudi drugi. A. Z.

4. junij - dan prostovoljnih krvodajalcev

Jutri, 4. junija, bo 25 let, odkar so se na poziv vojne bobnišnice v Ljubljani javili prvi prostovoljci — krvodajalci. Darovali so kri za vojne ranjence.

To je bil začetek transfuzije v novi osvobodjeni domovini. Zato je pozneje jugoslovanski Rdeči križ proglasil 4. junij za dan krvodajalcev.

Od prvih skromnih, vendar za takratne razmere zadovoljivih uspehov, saj smo leta 1945 zbrali le nekaj nad 600

litrov krvi, pa so uspeli rasti iz leta v leto.

Danes v Sloveniji porabijo zdravstvene ustanove nekaj nad 20.000 litrov konzervirane krvi, za kar je potrebno 75.000 do 80.000 prostovoljnih krvodajalcev.

Ob tem pomembnem jubileju iskreno čestitamo tisočim krvodajalcem, organizatorjem in sodelavcem RK, ki so pripomogli k tako lepim uspehom na področju prostovoljnega krvodajalstva.

J. Čehovin

Stanovanjska zadruga
Gozdar Bled
sedež na upravi
GG Bled
razpisuje
delovno mesto

gradbenega delovodje

za določen delovni čas.

Delo na tem delovnem mestu je sezonsko in ne zahteva polnega delovnega časa, zato je zaželen delavec, ki bo delal v dopolnilnem delovnem razmerju ali upokojenec. Osebnih dohodkov po dogovoru.

Vodovod Stari dvor — Dorfarje bo kmalu zgrajen

Pogovor z Janezom Jerštom iz Sv. Duha, tajnikom krajevne skupnosti in vodjo gradbenih del pri gradnji vodovoda Stari dvor — Dorfarje

Tovariš Jerše, od vsega začetka že bedite nad gradnjo vodovoda Stari dvor—Dorfarje. Zato vas prosimo, da našim bralcem poveste, kako daleč ste že z deli?

«Gradnja vodovoda Stari dvor—Dorfarje bo kmalu končana. Glavni vod je že narejen in že delamo sekundarne vode. Štirje so končani, peti se končuje, dva pa bosia gotova kar se da kmalu. Vodo je »naročil« 230 strank. Večina odjemalcev vode je iz Virnaš, Sv. Duha in Form, nekaj pa jih je tudi iz Dorfarij.»

Kje so vzroki, da se prebivalci Dorfarij niso številneje odzvali gradnji?

«Rekel sem, da je glavni vod samo do polovice Dorfarij, ker se je zgoraj del vasi kolektivno odrekal vodi, računajoč in upajoč, da jo bo brezplačno dobil iz Kranja. Nekateri pa niso verjeli v resničnost naše gradnje. Par prebivalcev Dorfarjev se je že preumislilo in pristopilo k gradnji...»

Kolikšen bo prispevek posameznikov, saj je znano, da bodo gradbeni stroški presegli 40 starih milijonov dinarjev?

«Vsak pristopnik je moral na začetku gradnje plačati 150 starih tisočakov. Kdor pa tega ni storil v predpisanem roku, je moral po sklepu gradbenega odbora plačati sto jurjev več. Omenjeni denar smo namenili gradnji glavnege voda. Za sekundarne vode pa bodo občani prispevali poprečno 50 do 70 tisoč starih dinarjev. Razen tega je moral vsak skopati in zasuti 10 do 15 metrov jarka. Če seštejem vse stroške, bodo posamezniki prispevali med 300 in 500 tisoč dinarji, odvisno od oddaljenosti od glavnege voda. Seveda, v tem primeru in za tako ceno je voda že v hiši.»

Kaj pa družbena pomoč?

«Vodovod gradimo z denarjem iz lastnih žepov. Brez družbene pomoči nam je uspela velika gradnja, vredna prek 40 milijonov. Občinska skupščina Skofja Loka nam ni denarno pomagala, prav tako ne gradbeno podjetje Tehnik, ki bo po otvoritvi upravljal vodovod in prodajalo vodo.»

Ob koncu našega kratkega pogovora nam je tovariš Jerše povedal, da ima 11 hiš že vodo, ostale pa jo bodo dobile med letom.

J. Košnjek

Vsako odlašanje je škodljivo

Prve analize in izračuni kažejo, da bi v Sloveniji z družbeno pomočjo lahko že 1974. leta uvedli pokojninsko zavarovanje kmetov. Nasprotniki pa trdijo, da je pokojninsko zavarovanje kmetov potrebno in nujno, vendar bi ga bilo treba že na samem začetku postaviti na ekonomsko osnovo, brez družbene pomoči.

Naši predstaviški organi, družbenopolitične organizacije, predvsem Zveza komunistov, Socialistična zveza in Zveza mladine, in kmetje sami že dalj časa razmišljajo o trenutno največjem problemu, ki najeda socialno in družbeno varnost kmeta, o pokojninskem zavarovanju. Ne samo zaradi tega, ker je v Sloveniji polovica kmečkih gospodarjev starejših od 50 let in 37 odstotkov starejših od 65 let in se njihovo življenje po napornem delu izteka, ampak tudi zaradi nejasne prihodnosti mladih, ki bi bili voljni prevzeti vaječi očetovih kmetij, pa sta neurejeno kmetijsko zavarovanje in dvom, kako bo na stara leta, ena od pomembnih vzrokov, da tega ne store.

Posebna delovna skupina pod vodstvom podpredsednika republiškega izvršnega sveta Vinka Hafnerja je že izdelala okvirni načrt in predračun izdatkov za pokojninsko zavarovanje kmetov, ki ga bo konec junija ali julija predložila pristojnim organom. Omenjena skupina je snovala svoj izračun na naslednjih temeljih. Pokojninsko naj bi za zdaj zavarovali le gospodarje in v primeru njegove smrti žene ali otroke. Vstopna starost bo 65 let, višina pokojnine pa se bo po sedanjih izračunih in razmerah sukala okrog 25.000 S dinarjev. Kmet pa bo moral za tako

pokojnino letno plačati približno 80.000 S dinarjev. Če bi takšno zavarovanje uvedli v tem trenutku, bi v Sloveniji zajeli nič manj kot 30.000 kmetov!

Za takšno pokojninsko zavarovanje kmetov bo potrebovala slovenska družba 11 milijard starih dinarjev. 7 milijard bodo zbrali kmetje sami, 4 pa bo morala prispevati družba. Da bi 1974. leta lahko izplačali pokojnine, tako namreč predvideva načrt, bodo morali kmetje plačati prve zneske že 1972. leta. Torej, dve leti pred prvimi izplačili. Prav tako je potrebno omeniti, da so sestavljavci upoštevali tudi možno solidarnost med kmeti, saj bodo nekateri v kmečko najbolj revnih krajih težko ali nemogoče zmogli takšen znesek.

Omenjeni načrt je že natelet na prve ugovore. Nasprotniki take zamisli namreč trdijo, da je treba pokojninsko zavarovanje kmetov že na samem začetku postaviti na ekonomsko osnovo, brez pomoči družbe. Vprašanje je, pravijo, kako dolgo bo slovenska družba pripravljena plačevati 4 milijarde, saj je znano, da imamo že pri kmečkem zdravstvenem zavarovanju — letno vzame 7 milijard — procesjsnje težave. Zato predlagajo, da je treba najprej dvigniti kmetije do take stopnje, da bo sleherni sposobna plačati vse stroške pokojninskega zavarovanja. Kmet mora biti po njihovem mnenju takšen blagovni proizvajalec, da bo sam lahko reševal svoj položaj.

Prvi pa spet trdijo, da nimamo kaj čakati, ker bo ostarelih kmetov in s tem socialnih težav vedno več, vse težje bodo plačevali predpisani znesek in povrh bodo še menili, da jih je družba pustila na cedilu, čeprav so ji s svojim delom na polju in gozdovih veliko pomagali, pa danes mogoče živijo v bedi. Tudi sedanje težave pri tujanju pokojninskega zavarovanja kmetov so rezultat odlašanja in kolebanja. Zato bi bilo vsako čakanje škodljivo. Napak bi bilo, če bi smrti še naprej upokojevala kmete. Tudi Avstriji in Italiji ni uspelo, da bi se kmečko pokojninsko zavarovanje samofinanciralo. Avstrijska država prispeva v te namene 34 odstotkov, italijanska pa polovico in so njihove pokojnine približno enake predvidenim našim.

Zamislj je torej več. Vsaka od njih nosi v sebi nekaj dobrega. Dejstvo pa je, da je bilo prav neurejeno pokojninsko zavarovanje večkrat krivo, da se kmet še ni popolnoma vključil v socialistične družbene odnose!

J. Košnjek

Zastrupitve pujskov z železom

O pomenu železa pri vzreji pujskov smo že pisali. Ugotovili smo, da je železo nujno treba dodajati pujskom, še posebno pri intenzivni vzreji, saj mleko svinje utegne pokriti le 10–12% potreb po železu. Najhitrejši uspeh in z najmanj truda dosežemo, če živalim vbrizgamo železov pripravek v mišico. Vendar pa je pri široki uporabi železa treba računati tudi na primere, ko živali neugodno reagirajo na železo ali pa celo poginejo. Če je žival ob aplikaciji železa sicer zdrava in železov pripravek ni bil okužen z nevarnimi mikrobi, potem gre pri takih primerih za zastrupitev z železom. Živali zbole nekaj ur (4–6) po aplikaciji železa. Pujski ne sesajo, težko dihaajo, drhtijo, dobivajo krče, neusklajeno hodijo, kažejo znake oslabelosti in se končno zgrudijo. Bolezen traja nekaj ur do enega dne in se pogostokrat konča s poginom. Med značilnimi bolezenskimi znaki je modro rdeče (vijoličasto) obarvano področje kože v okolici mesta injiciranja preparata. Živali, ki okrevajo, se razvijajo naprej kot da se ni nič zgodilo.

Menijo, da je vzrok boleznin v tem, da imajo nekateri pujski v krvi premalo beljakovine transferina, ki tako ne more vezati na sebe vse vbrizgano železo. Transferin ali siderofilin, ki je beta-globulin, tvori jetra, njegova naloga pa je prenašati železo na različna mesta v organizmu. Železo lahko sicer vežejo tudi druge beljakovine krvne plazme, vendar ima transferin največjo privlačnost železa. Normalno je transferin zasičen le do 30% z železom, preostalih 70% pa predstavlja t. i. latentno ali pritaženo sprejemljivost železa. Ugotovljeno je, da imajo živali različno količino transferina in zato tudi različno sprejemljivost železa. Ob rojstvu imajo pujski najnižjo količino transferina, močno pa poraste njegova koncentracija v krvi od tretjega do petega dne po rojstvu. Bolezenski procesi v jetrih lahko motijo izgradnjo transferina.

Izkušnje tudi kažejo, da so nekateri železovi preparati bolj toksični in izgube pujskov lahko presežejo celo 20%. Vendar pa bolezen ni v zvezi le z vnosom železa v organizem v obliki injekcije, temveč se pojavi lahko tudi pri uživanju železa s hrano.

dr. S. Bavdek

Trgovsko podjetje
ELITA KRANJ
Titov trg 7
razpisuje prosto
delovno mesto

PRODAJALCA(KE)
manufakturne stroke.

Pogoj: kvalificiran(a) trgovski pomočnik(ca) z najmanj 3-letno prakso pri prodaji metrskega blaga.

Poizkusna doba 1 mesec. Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

Prijave z opisom dosedanje zaposlitve sprejema upravni odbor trgovskega podjetja Elita, Kranj, Titov trg 7 do zasedbe delovnega mesta.

TISKARSTVO NA GORENJSKEM

(Nadaljevanje)

Napredno mišljenje, stremjenje po izboljšavah v stroki pa podjetnost duha — vse to je že pred šestdesetimi leti prineslo kranjski tiskarski sloves solidnosti in sposobnosti.

Tako je mogel Ivan Primož Lampret tiskati ne le knjige, razne brošure in druge tiskovine, pač pa tudi časopise in sploh periodiko. Med njegovimi naročniki sta bila tudi znana ljubljanska založnika Giontini in Schwenntner. Izmed knjig, natisnjenih v Lampretovi tiskarni, omenimo le Prešernove »Poezije«, ki jih je uredil pesnik Anton Aškerc in še danes veljajo za vzorno tiskarsko delo.

Zanimiva plat Lampretovega ne le tiskarskega, pač pa tudi političnega delovanja je bilo njegovo stremjenje po rednem izdajanju tednika »Gorenjec«. To je bil prvi časnik, ki je pričel izhajati na gorenjskem področju. Lampret ga ni le tiskal, pač pa tudi urejal in pisal. Šele pozneje si je pridobil nekaj sodelavcev za pisanje. Časnik je bil napredno usmerjen — tak je bil tudi Primož Lampret — kot so bili tudi vsi drugi časniki, tedniki in mesečniki, tiskani v njegovi tiskarnici.

Omenim naj le nekatere: socialistična glasila »Naprej«, »Rdeči prapor« in »Naši zapiski«, dalje »Tobačni delavec«, »Slovenski Stajerc«, »Jeseniška straža«, »Korošec«, »Sokolski vestnik« in drugi.

Ivan Primož Lampret je bil tudi stanovsko zaveden in aktiven član tiskarske organizacije. Če še omenimo, da je bil eden prvih podjetnikov na slovenskih tleh, ki je dovolil (in tudi plačal kot delovni dan) svojim delavcem praznovati prvi maj, potem smo drugega kranjskega tiskarja predstavili v dovolj lepi luči.

Do leta 1911 se je Lampretova tiskarna morala še dvakrat seliti. Najprej se je iz mesta preselila na bivšo Florianovo pristavo (tamkaj je sedaj tovarna gume Sava), potem pa spet v središče mesta, v hišo na Glavnem trgu, v katere pritličju posluje sedaj trgovina s čevlji Borovo. (Slika hiše je bila objavljena v prejšnjem zapisu).

LOCITEV DUHOV

Tudi v Kranju se je — kot na vsem Slovenskem, vsekakor pa najbolj izrazito na Gorenjskem in Dolenjskem — v letih po prelomu stolet-

ja razcvetela strupena zel politične nestrpnosti.

In ker je bila tiskana beseda nesporno eno najostrejših in najbolj učinkovitih orožij v bratomornem srdcu — tudi Kranj ni hotel zaostati za ostalo slovensko srenjo: izenada sta se pojavili v našem mestecu kar dve tiskarnici, svetovnonazorsko nasprotni. In nič več v zasebnih rokah, pač pa v lasti dveh političnih skupin — pa naj jima zaradi lepšega rečemo »zadruga« ali »delniška družba«.

Razvoj je bil takle: iz še nedognanih razlogov je Ivan Primož Lampret l. 1911 svojo tiskarno prodal malo prej ustanovljeni zadrugi »Tiskovnemu društvu« v Kranju, ki jo je kot predsednik vodil dekan Anton Koblar, sicer priznan zgodovinar in znan politik.

Do l. 1913. je v tiskarni sodeloval kot tehnični vodja tudi prejšnji lastnik Lampret.

Kaj se je v notranjščini tega dotlej tako naprednega moza moralo dogajati, ko je gledal kako njegov tednik »Gorenjec« dobiva povsem spremenjeno politično obeležje? Morda je bilo prav to dejstvo vzrok, da je odšel iz domovine v nemški Gradec, v tamkajšnjo tiskarno Styrio? Za Lampretom je prevzel tehnično vodstvo tiskarne Tiskovnega društva faktor Josip Linhart.

Koblarjeva tiskarna pa ni imela več onega poleta kot prej Lampretova. Ni več tiskala številnih periodik, tudi zahtevnejših knjigotiskov ne. Izdelovali so predvsem razne tiskovine in nabožne knjžice.

Ker vdova prvega kranjskega tiskarnarja Ignacija Reša svoje koncesije ni hotela ne prodati ne posoditi tiskarni Tiskovnega društva, je moral dekan Koblar izposlovati pri oblasteh novo tiskarsko koncesijo — to mu je uspelo tem laže, ker je prav v onih letih gospodaril na Kranjskem dekanov politični somišljenik deželni glavar dr. Ivan Sušteršič.

Tiskarna Tiskovnega društva je dobila svoje poslovne prostore v pritličju prizidka k »škofiji« (danes Tavčarjeva ulica št. 39).

(Nadaljevanje prihodnjik)

Črtomir Zorec

Amaterska kulturna dejavnost v Trziču

Pretekli torek je zveza kulturnoprosvetnih organizacij (ZKPO) Trzič imela redno letno skupščino, na kateri je ocenila svoje delo in sprejela program za delo naprej.

Zveza vključuje amaterske kulturnoprosvetne organizacije v občini, usklajuje njihove dejavnosti in razdeljuje letna sredstva. Tako letos delujejo na tem področju v okviru Zveze: pihalna godba, dramska sekcija DPD Svoboda Trzič, organizacija letnih iger, folklorna skupina Karavanke in prosvetna društva v Jelenjalu, Kovprju, Lešah, Lomu in Podljudelju. Njim pa se v zadnjem času priključuje zelo živahna glasbena dejavnost (komorni orkester glasbene šole, vokalni oktet pod vodstvom Francija Šarabona in drugi sestavi).

Razpravljali so o slavlju ob 50. obletnici delovanja DPD Svoboda v Trziču. Sklenili so, da bodo praznovanje prenesli v jesenski čas in takrat organizirali srečanje z nekdanjimi člani tega društva. Dramska sekcija po bo uprizorila eno izmed del, ki so pred pol stoletja v izvedbi prvega trziškega odra Svobode navdušile generacijo staršev in dedov. Na letošnjih letnih igrah v okviru praznovanja občinskega praznika in prireditvev ob 650-letnici Trzi-

ča se bodo domači igralci predstavili z Miklovo Zalo. Igra je pred več leti med gledalci navduševala sprejem in prav s to uprizoritvijo so trziške letne igre zaživele. Na podeželju zlasti uspešno delujeta prosvetni društvo v Lomu in Podljudelju. V letošnji sezoni sta uprizorili več dramskih del. Vsa društva pa poleg tega skrbe tudi za krájevne proslave in prireditve ob praznikih in spominskih dnevih.

Zal pa je nepokrit velik del občine s središčem v Križah, kamor teži deset naselij. Če upoštevamo še to, da imajo sorazmerno lepe prostore (dvorana z odrom), je resnična škoda, da kulturnoprosvetna dejavnost ne more zaživevati, da ni najti pobudnika v tem, poleg samega Trziča najbolj naseljenem kraju v občini.

Na občnem zboru so razpravljali še o pridobivanju novih članov, zlasti mladih, o razširitvi dejavnosti in boljši povezavi v okviru Zveze, zlasti pa o mestu in vlogi ZKPO v bodoči kulturni skupnosti, saj se je nedvomno pokazalo, da je Zveza svoj obstoj opravičila in našla svoj odmev v prostoru in času.

-ok

OBIŠČITE HOTEL BOR V PREDDVORU. VSAK VEČER, RAZEN TORKA GLASBA PLES. V HOTELU JE NA VOLJO TUDI SAVNA.

Trziški šoli: kulturni večer in razstava

Potekajo zadnji dnevi šolskega leta. Zato sta si ta čas izbrali obe šoli v Trziču, da vsaj delno prikažeta javnosti rezultate izvenšolskega dela učencev.

Ze jutri zvečer bo v Cankarjevem domu literarno — glasbeni večer, ki ga pripravljajo učenci osnovne šole heroja Grajzerja. Literarni del bo izpolnila poezija sodobnikov v recitalu pod naslovom »Utrip današnjih dni v

poeziji«, v glasbenem delu pa se bo predstavil mladinski pevski zbor z domačo umetno pesmijo in svetovno glasbeno klasiko. Na večeru bo sodeloval tudi komorni orkester glasbene šole iz Trziča.

Osnovna šola heroja Bračiča pa se bo v ponedeljek predstavila z razstavo v paviljonu NOB. Na njej bodo prikazali likovne in tehnične izdelke učencev.

-ok

Kdor gradi,
ima skrbi,

Poslovalnica
Murke
ŽELEZNINA
Lesce
ima na zalogi
kvalitetno
stavbno
pohištvo
JELOVICA
Škofja Loka
MIZAR
Volčja draga
LIP
Bled

Obiščite
MURKO
Lesce

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)

IV. DEL

103

Toda Slovencev kljub temu ne more, čeprav že dvajset let živi med njimi. Zato ima za Klavedove besede še sedaj prikrit zaničevalni posmeh, ki pa ga inženir Klaveda kljub temu opazi. »Posmehujete se, gospod, vendar mislim, da vaš posmeh ni na mestu. Mislim, da se vašim rojakom pod Italijo ne obeta kaj prida boljša usoda kakor nam, če bodo pri nas ostali Italijani. Mislim, da tokrat stavkajo naši rudarji ne samo proti nasilju nad nami, marveč tudi proti nasilju nad poadiškimi Nemci.«

Toda plešasti inž. Pöllinger, po rodu Bavec, se za Klavedove besede ne zmeni, marveč samo vpraša, če si inženir Klaveda upa naprtiti nase odgovornost in morebitne posledice, ki ga morada že v bližnji prihodnosti čakajo, če Idrija ne bo pripadla Reki.

»Potem bo pripadla naši svobodni kraljevini. Sodna okraja Idrija in Postojna...« bi rad to inženirju Pöllingerju dopovedal s starimi Wilsonovimi predlogi, čeprav ve, da ti predlogi ne veljajo več.

»Optimist ste,« je inženir Pöllinger piker, čeprav svojo pikrost prikriva na svojem sovsem obrazu in čeprav bi rad rekel, da bo barbarski Beograd moral kloniti pred Rimom, mestom z dvatisočletno kulturno tradicijo. Najbrž bi tega ne prikrival, ko bi 'rimska' dejanja skvadrstov ne bila pravzaprav barbarska. Barbarska zato, ker jih počenjajo tudi v Gornjem Poadišju nad prebivalstvom nemške narodnosti. Ko bi jih počeli samo nad Slovenci, bi jih ne obsojal, saj so takega nasilja v zadnjih dveh desetletjih razpadlega cesarstva posluževali tudi nemško

nacionalistični turnvereinovci proti 'hejslovenskim' slovenskim in češkim Sokolom, misleč, da prav ti delajo Čehe Čehe in Slovence Slovence, ne pa jezik, ljudska etnična skupnost in navade, predvsem pa umetnost in kultura, o kateri pa inženir Pöllinger bore malo ve in o kateri sodi, da je Slovenci sploh nimajo.

Toda Pöllingerjeva beseda 'optimist' kljub temu zbode inženirja Klavedo.

»Optimist, pravite?« ga ostro pogleda.

»Ja, bolje živeti v upanju kakor...« inženir Pöllinger zmaje z glavo, kakor da je tako upanje jalovo.

»Vi ste seveda prepričani, da je naše slovensko upanje prazno,« ga inženir Klaveda razume.

»Ne, nič ne pravim. Toda po svojih izkušnjah vem, kako malo vredna so človekova upanja. Včeraj cesar, danes emigrant. Včeraj nepremagljivo večstoletno cesarstvo, danes ruševine, zmeda, nered, svet na potresnih tleh... Pa kaj bi vam govoril. Tujca sva si. Nisva enakih misli. Vi ste pozdravili razpad cesarstva, jaz sem moral začasno bežati pred slovenskim besom. Najbrž bi ne bil nikoli več tu, ko bi me ne prosili Italijani, naj skrbim za rudnik. Pa ne mislite, da jih imam zato rad. Ne! Prav tako jih ne morem trpeti, kakor jih ne morete trpeti vi. Toda človek se mora prilagoditi, predvsem pa ne storiti ničesar, kar bi se mu kasneje maščevalo. Tudi vi bi morali biti previdnejši s svojim protitalijanstvom. Lahko se zgodi, da...«

»...bodo ostali v Idriji Italijani. Vem, to mislite.«

»To, prav to. Zato...«

»Vem, kaj hočete. Prilagodil naj bi se.«

»Tako veleva pamet, preračunljivi razum. Preračunljiv, a trezen, ker ne zaupa čustvom in jih zna obvladati, ker ve, da človek, ki nosi svojo resnico na obrazu, lahko doživi zaradi ene same napačne, v afektu izrečene besede tisoč nevesčnosti in neprijetnosti. Nisva si prijatelja. Sami veste, da si nikoli nisva bila. Vi ste bili slovenski nacionalist, jaz nemški! Toda zdaj sva na istem. Mislim tu v tem položaju! Pa tudi v bodočem, če bodo ostali v Idriji Italijani.«

»Ne bodo! V nobenem primeru ne bodo!« zavrača Klaveda to možnost.

»Vaša večja ni tako trdna, kakor bi jo radi kazali. Vaš glas ni tako prepričljiv kakor vaše majave besede. Najbrž pri sebi že dolgo razmišljate, kaj bo z vami, če bo ostalo pri italijansko-antantni londonski kupčiji. Kaj bo z vami tedaj? Kaj boste storili?«

»Kaj?« prebledi inženir Klaveda, morda od strahu, morda od besa, ker se je s svojim starim sovražnikom in cesarskim premagancem zapletel v pogovor, nato pa izzivalno ponovi: »Kaj bom storil? To vprašujete? Zase vem, da pred Italijani ne bom klonil, kakor ste vi. Če bo ostalo pri londonski kupčiji, bom zapustil svoje mesto v rudniku, zapustil bom Idrijo.«

»To so besede, same besede, gospod inženir. Ostali boste tu.«

»Bomo videli! Naj mi umre sin, če bom ostal!«

»Ne bom vas imel za babo, če boste na ta stavek pozabili. Niste več tako mlad, da bi lahko začeli znova in na nižjem mestu. Pa tudi sina imate. Za vašo leta še majhnega, čeprav že obiskuje tretji razred gimnazije. Kje je še maturar? Kje visokošolska izobrazba? Na dobrem, vodilnem položaju ste! Najbrž bi vam ne bilo prav, ko bi šli drugam in se morali umakniti navzdol.«

Tako govori inženir Pöllinger. Najbrž bi še govoril, ko bi vnovič ne prišla vojaški in karabinjerski poveljnik.

»Ste sporočili rudarjem, da je stavka nezakonita,« vprašujeta.

»Sporočili,« odgovori inženir Pöllinger.

»In?«

»Povejte, gospod inženir,« pogleda Pöllinger inženirja Klavedo.

»Tudi vi jima lahko. Povedal sem vam,« se inženir Klaveda noče meniti z Italijanoma.

»No, prav, pa bom, če nočete sami. Rudarji,« inženir Pöllinger pogleda oba Italijana... »Rudarji so sporočili gospodu inženirju, da nameravajo ostati solidarni s stavkajočim delavstvom v deželi.«

»Tako?« se poveljnika spogledata.

Sv. Lenart pod Krvavcem (10)

»Za vola bi šel, za hlapca pa ne!«

Do noči se potem pri košnji nismo več ustavljali. Zvečer pa smo bili pošteno utrujeni, vendar nikakor nismo hoteli nehati prej, dokler ni padla vsa trava enega travnika. Po poti domov smo si potem dajali moči s petjem in ukanjem. Tudi tor grede smo katero zapeli, da je bilo res lepo slišati.

Doma nas je čakala obilna večerja, pravzaprav preobilna, saj nismo mogli toliko pojesti. In še utrujeni smo bili povrhu. Čakalo nas je 5 do 6 vrst hrane — od ješenja, štrukljev do kumar in kaše. Marsikdo se je tako nabasal, da je bil naslednji dan bolan.

Trava se je v dveh dneh, če je bilo lepo vreme, posušila, je bilo smo šli grabljiči in zato smo šli grabljavke delati stogove.

Zenske so grabile bosc in v belih predpasnikih, da so bile videti posebno lepé. Stogove — velike potlačene kupe sena — smo delali pod rebrijo. Do tja so vlačili možki in ženske seno na bukovih vejah, vake (vlake) smo jim pravili.

Na sredini stoga se je najprej postavil precej debel smrekov ali bukov kol — strv. Bil je čisto gladek in obeljen. Dva možka sta meta-

la na stog, eden pa je hodil po senu in ga razporejal okrog kola. Delali smo zelo velike stogove, tako da se je pozneje naložilo z enega tudi na 3-4 vozove. Vzrok, da nismo suhega sena takoj spravili domov, saj smo prostor imeli, je v tem, ker je bilo seno preživo in bi se vse razlezlo. Pozneje, ko se je uležalo, je bilo lažje ravnati z njim. Stogove smo potem oprli s štirih strani z oporniki. Na vrh mrve smo dali najprej tri vejnike, nanje pa položili rušo, ki smo jo izkopali iz tal. Ruša namreč ni prepuščala vode ali jo je vsaj odvajala na strani. Tudi na vrh strvi smo dali rušo, da ni zamakalo.

Zvečer smo šli skupaj domov. Fantje so se radi postavili in lepo zapeli. Ponekod so šli potlej še plesat.

Protj koncu oktobra ali v začetku novembra smo sna-

ri — spravljali seno domov. Do stogov se ni dalo priti z voli ali konji, zato smo morali seno najprej znositi na glavah eno uro daleč.

V ta namen smo v gozdu dobili leskove trte. Dve tri smo potem na tanjšem koncu zvilij skupaj. Tako je nastala precej dolga palica. Tri take palice smo položili tako, da so na sredini druga druga sekale in je bilo videti kot šestkrotni križ. Na tak paličast križ smo potem nakladali seno iz stogov. Palice smo potlej zavezali. Delala sta redno dva skupaj, ker eden ni mogel držati vseh palic. Take »butare« sena so tehtale od 60 do 100 kg in tudi več. Dobro se še spominjam, da sem nesel največ 112 kg težko »butaro«. Najhuje pri vsem tem je bilo, da je bila steza ozka, večkrat se je pod njo več deset metrov globoko bohotil prepad. Prostora niti toliko ni bilo, da bi »butaro« dal na tla in počil. Če pa je bilo že mesto primerno za počitek, je ni nihče hotel sneti z glave, saj je potem ni mogel vzdigniti.

Včasih je komu zmanjkalo moči in ni veliko manjkalo, da ne bi s seneno »butaro« vred padel v prepad. Večkrat je komu tudi padla, sam pa se je ujel. Takemu so se drugi posmehovali! Rad je pona-

gajal tudi veter, ki je človeka še najbolj izmučil.

Seno so na glavah nosile tudi ženske. Nositi z več kot šestdesetimi kilami na glavi po ozki stezi uro daleč je bilo več kot nadčloveški napor! Nekateri so jokali od bolečin.

Mj smo nosili do Erjavca. Tam so pustili tudi malico: kruh z žganjem. Včasih nam jo je kdo ukradel ali nalašč skril drugam. Naložili smo 7-12 senenih butar na voz, kolikor so mogli enkrat peljati voli ali konji.

Do doma je bilo potem še uro vožnje. Doma smo butare razvezali in seno spravili nad hlev ali na pod, leskove trte pa smo uporabili drugič.

Seno smo spravljali (snarili) po cel teden. Če je prej zapadel sneg, smo morali vse znositi v košeh domov, kar je bilo še huje (2 ure hodali). Če bi stogove pustili, bi jih prvi sneženi plaz odnesel s sabo in jih razstljal, da bi seno zgnilo.

Kako nevarno je bilo spravljanje sena, pove tudi dejstvo, da se je neka grabljevka ubila, ko je stopila na seno in ji je tako nesrečno spodrsnilo, da je padla v prepad.

Pred časom že je plaz zemlje zasul pot, tako da na Vrheh ne kosimo več, le jarce še pasemo.

Krave ženemo vsako leto past na Veliko planino. Doma jih spustimo ven že okrog 10. maja. Tam se pasejo do konca junija, ko gremo z njimi v planino. Pet ur hoda je. Krave same dobro poznajo pot in zato rade gredo. Štirinajstmetno tele že lahko gre z njimi! Na Veliki planini pasemo do septembra, če je lepo vreme, tudi do oktobra. Doma jih potem zopet pasemo do snega.

Danes imamo deset krav in enega konja, nekdanj pa smo imeli od 12-14 govedj — ko smo še kosili na Vrheh.

Zgornji Jagodic je nekoč rekel: »Za vola bi šel, za hlapca pa ne!« Jasno je povedal, koliko trpi hribovski človek pri svojem delu.

Ivan Sivec

(Nadaljevanje prihodnjic)

Gorenjski kraji
in ljudje

ZGODNJE ODKRIVANJE RAKA REŠUJE ŽIVLJENJA

SVETOVNI DAN ZDRAVJA
1971

KAJENJE IN ZDRAVJE

Med splošnimi ukrepi, ki jih more in tudi mora predpisati ter izvajati vsaka družba oziroma za zdravstvo prebivalstva odgovorna oblast, so najpomembnejši tisti:

V državni administraciji je potrebno zavzeti dokončno in jasno stališče do vprašanja o škodljivosti kajenja za zdravje in poskrbeti, da se o tem stališču poučijo vse odgovorne službe in prav tako tudi najširša javnost.

Potrebna je najdoslednejša prepoved kajenja v javnih prostorih kot vzgojni ukrep in za varstvo nekadilcev. Ta prepoved naj velja za javna prometna sredstva, za javne urade, bolnišnice, hotele, plesišča, športna igrišča, dvorane za velike javne prireditve ipd.

Kadilci, ki sami niso pripravljene sodelovati v boju proti kajenju, naj v svojem poklicnem življenju kakor tudi na družbenem položaju ne zavirajo ukrepov in drugih odločitev glede preprečevanja in odvade kajenja.

Z zakonom je treba prepovedati reklamo teh izdelkov v besedi, tisku in slikah.

Glede na »zdravstveno varstvo mladine« je treba razmisliti, kako z uspehom prepovedati prodajo tobačnih izdelkov mladini v starosti pod 16 let.

Pri vseh tobačnih izdelkih je treba predpisati, da imajo že na ovitku navedeno, koliko mg nikotina je v njih, prav tako pa tudi kancerogenih snovi, zlasti še katrana v tobakovem dimu. Saj na primer zakon o živilih zahteva to celo za vse dodatne snovi, ki niso niti strupene in tudi sicer ne škodujejo zdravju.

Pri filter cigaretah je potrebno označiti učinkovitost filtrirnega delovanja, da kadilcem omogočimo izbiro med temi cigaretami.

Izdatna spodbuda utegne biti za nekadilce znižanje življenjske zavarovalnine; prehod od kajenja cigaret na manj škodljivo pipo in cigare pa naj bi kadilce opravičeval do manjšega obdavčenja tobaknih izdelkov.

Končno pa bi trajno izobraževanje odraslih in dosledna zdravstvena vzgoja mladih gotovo bila temeljna osnova za sleherni program boja proti kajenju.

Kaj bi pač vsak moral vedeti o kajenju in o njegovih posledicah za zdravje?

Naš namen je, da čim hitreje in kar se da stvarno poučimo braleca o osnovnih dejstvih glede kajenja in o njegovih škodljivostih. Za popolnejšo predstavbo vseh ugotovitev, dejstev in dokazov je ta snov po obsegu in namenu tega sestavka mnogo preobširna in mnogostranska. Zato se omejujemo le na informacije, ki lahko rabijo za razmišljanje in pa za odločitev »za« ali »proti«. Natančneje se o tem vprašanju lahko vsak pouči v literaturi, ki jo vsebujejo strokovne knjižnice, pa tudi že vsaka večja javna knjižnica.

(Se nadaljuje)

Grafično podjetje Celjski tisk, Celje odslej

grafično podjetje
cetis celje

trg V. kongresa 5. tel. 23-72

Kvalitetno tiska: knjige, revije, časopise; kataloge in prospekte ekonomsko propagandnega značaja v eni ali večbarvni izvedbi; neskončne obrazce za elektronske računalnike; zloženke (snap-out) za racionalizirano poslovanje v različnih izvedbah in barvah.

Opravlja: kartonažerske, knjigoveške, galanterijske in klišarske storitve.

Nudi: brezplačne strokovne nasvete pri oblikovanju tiskovin in obrazcev.

Ivan
Jan

Iz kronike kokrškega odreda

6

KONCNA VDAJA

Nekaj pred dvanajsto uro so bili parlamentarci že pri Ještinu in oboroženi z brzostrelkami.

Natančno ob dvanajsti uri so prišli tja lepo urejeni nemški predstavniki: lagerführer Glanzer, vodja gestapa Brandel ter orožniški komandir Litzenbauer.

Na položajih je odmevalo streljanje in sestanek se je začel hitro odvijati. Predstavniki odreda so Nemcem prikazali celotno vojaško in politično situacijo, posebej pa poudarili, da ima odred položaje okoli Begunj trdno v svojih rokah, da so dobro oboroženi in da imajo tudi v zvoniku dva teška mitraljeza, kar pa ni bilo res. Ta dva da bosta skupaj z ostalimi, če se ne bodo vdali, ob 13. uri udarila po kaznilnici. Sodelovala pa bodo tudi letala. Lagerführer Glanzer je takoj odgovoril, da so pripravljene na predajo, toda to naj bi se zgodilo šele zvečer. Odred da naj bi zvečer napadel kaznilnico le navidezno, nakar bi se oni vdali. Tako bi bilo videti, kot da so podlegli močnejšemu sovražniku. Tega predloga pa predstavniki odreda niso sprejeli.

Nemci so očitno računali na pomoč od zunaj, kar so pokazali poznejši dogodki.

Zato je bilo vztrajanje odredovcev glede vdaje ob 13. uri zelo važno.

Zahteve odredovih predstavnikov so tedaj poprla letala, ki so kot naročeno nekajkrat preletela Begunje. Prebledeli Glanzer je zaskrbljeno vprašal, če imajo partizani res tudi letalstvo. Po dobrih pol ure so Nemci končno klonili.

Dogovorili so se, da bo vsa posadka ob 13. uri zbrana v hodniku kaznilnice, pred njimi pa bo zloženo njihovo orožje.

Na obeh strah je bilo zdaj treba hiteti.

ODREDNA SKUPINA V KAZNILNICI

Skupinica, ki naj bi odšla v kaznilnico, je štela le 24 mož, med katerimi je bilo tudi nekaj terenskih delavcev. To je bilo 4. maja 1954 nekaj minut pred 13. uro.

Spredaj se je vila zastava z zvezdo. Vodstvo odreda je bilo vseno malce zaskrbljeno, kajti vedelo je, da nemška posadka v kaznilnici ni slaba, da je dobro oborožena in da imajo številni med njimi omadeževane roke.

Lagerführer je skupino pričakoval že pred odprtimi vrati kaznilnice. Držal se je dogovora! Komandantu odreda je po vojaško raportiral o razvrščenosti posadke, ki je štela 92 mož. Skupinica partizanov je tedaj odšla na kaznilniški vrt in dalje v hodnik, kjer so stali v dve vrsti razporejeni policisti in orožniki. Glanzer se je priporočil le še za zaščito, kajti računali so, da bi jih zaporniki potem tudi lahko napadli. Posadka je imela ob nogah lepo zloženo orožje in nahrbtnike.

Po prevzemu se je posadka morala obrniti k zidu, medtem ko je skupina za to odrejenih partizanov pobirala njihovo orožje in opremo.

Medtem je v zrak zletela bela raketa. To je bilo znamenje, ki je branilcem Begunj oznanila, da je kaznilnica končno v partizanskih rokah. V nekaj minutah so bila okna begunjskih hiš okrašena s cvetjem in zastavicami, z zvonika pa je zavihrala dolga zastava. Zamajali so se tudi cerkveni zvonovi in začeli oznanjati svobodo.

Nastal je velik trušč, ki se je mešal s streljanjem na položajih pod Begunjami in v njihovi bližini.

Tudi poveljnik odrednega ujetniškega taborišča je z na hitro zbrano skupino petnajstih ljudi prihitel do kaznilnice, katera vhod so že zastražili partizani. Ujetni-

ško taborišče so vzpostavili v Dragi pri taborišču III. bataljona, s štabom odreda pa so bili že povezani telefonsko.

Razoroženo kaznilniško posadko je prevzela skupina ujetniškega taborišča in jo odvedla v Drago. Te ujetnike so potem z arhivom kaznilnice vred izročili organom OZNE za radovljiški okraj.

Pred vhomom v kaznilnico se je medtem nabrala že velika množica ljudi, sorodniki zapornikov in domačini, ki so pritiskali na kaznilniški vrt.

Skupina partizanov, ki je bila v kaznilnici, si je že pred prihodom razdelila dela. Ker so se zavedali, da jih je malo in da je njihova blokada vse bolj ogrožena, so zelo hiteli. Predvsem jim je zdaj šlo za rešitev zapornikov ter za orožje. Z velikim šopom ključev, ki jih je predstavnikom odreda izročil lagerführer Glanzer, so zdaj partizani odpirali zapore in celice. Iz njih so na dvorišče vrel od veselja ponoreli ljudje, ki so bili še nedavno z eno nogo v grobu. Tu so se svojci pomešali s partizani in z rešenimi zaporniki ter domačini, se objemali, jokali, smejali, hoteli v eni sami besedi zvedeti vse novice, in pozdravljali osvoboditelje.

Ti pa so morali hiteti, kajti obramba je zlasti pri Dvorski vasi, kamor je sovražnik pritiskal najbolj, že začela popuščati.

Namesnik Planinc ter poveljnik ujetniškega taborišča Jaka so z nekaj fanti zbrali orožje. Grajska hlapca sta nato morala napreči konje in na treh vozovih sta ga z municijo vred v najkrajšem času odpeljala v Drago. Z orožjem so odpeljali tudi večje število odev. V begunjski kaznilnici so tedaj dobili 15 strojne, približno toliko brzostrelke, nekaj minometalcev, več deset pušk ter veliko municije.

Ce bi se posadka hotela braniti, ji odred ne bi prišel do živega, kajti poleg številnega orožja, so v shrambah kaznilnice našli tudi veliko hrane.

Zapornikov je bilo 632, zato je bila na dvorišču vedno večja gneča. Med njimi je bilo tudi okoli 200 žensk. Večina bi najraje odšla s svojci domov, toda v okolici Begunj je bilo tedaj nevarno.

Iz vseh smeri so pritiskali esesovci in vlasovski oddelki. Zato so odredovci zapornikom svetovali, naj se z njimi umaknejo v Drago, in večina jih je poslušala.

V neki celici je ležalo tudi 13 ujetnih partizanov. Nekateri so bili izdelani tako, da so jih morali odnesti.

Medtem je s položajev v kaznilnico prihitel pomočnik četnega politkomisarja Slavko Mali iz III. bataljona.

Javil je, da na sektorju pri Dvorski vasi in do ceste Pod Gorami ni več mogoče vzdržati.

Sposobni za orožje, predvsem ujeti partizani, so se na vprašanje, če grede pomagat branilcem, takoj priglasili. Javilo se jih je okoli 20. Ko so se na hitro oborožili, so odhiteli proti Dvorski vasi, kjer je bilo najhuje.

Številni napadalci so iz radovljiške smeri končno odredno obrambo potisnili proti Begunjam. Zdaj so se partizani in zaporniki morali naglo umakniti.

Komaj se je ta kolona umaknila iz območja kaznilnice, so bili vlasovci že na njenem vohu. Ker pa je bila prazna in se jim je očitno mudilo, so se tam samo na hitro napili in najedli, potem pa se vzeli s seboj še posadko iz Polje. Skupnc so se umaknili nazaj proti Radovljici.

Nekaj borcev je proti večeru tega in predvsem naslednji dan s pomočjo aktivistov odvažalo in odnašalo iz kaznilniških shramb obilne zaloge hrane. To so bile razne konzerve, meso, mast, salame in razne pijače.

PRODAM

Prodajam stoječo TRAVO. Dvorje 58, Cerklje 2542

Poceni prodajam dve POSTELJE, eno z vložki in OMARO za obloko. Naslov v oglašnem oddelku 2543

Prodajam sadni MOST. Avstrin, Gorenja vas 56 2544

Prodajam 7 mesecev brejo težko KRAVO, ki ima še 7 litrov mleka ali zamenjam za delovnega voja. Bukovica 53, Vodice 2545

Prodajam cementne ZIDAKE (za eno garažo). Kranj, Trojarjova 53 2546

Prodajam stoječo LUCERNO. Olshevek 16, Preddvor 2547

Prodajam okrog 1/2 ha stoječe LUCERNE. Luže 29, Senčur 2548

Prodajam skoraj nov SOTOR za štiri osebe. Ambrožič, Kranj, Škrlovec I 2549

Prodajam MAGNETOFON granding in globok otroški VOZICEK. Šilar, Gosposvet-ska 17, Kranj 2550

Prodajam komplet SPALNICO, sobno OMARO in KUHINJSKO POHISTVO. Ogled popoldne po 15. uri. Arh, Gosposvetska 4, Kranj 2551

Prodajam stoječo TRAVO, rabljeno KUHINJSKO OPRAVO, stoječi levj STEDILNIK in trojne ravne lesene STOP-NICE. Ješe, Križe 8 2556

MOTORNIA VOZILA

Prodajam FIAT 750. Naslov v oglašnem oddelku 2552

Iščem GARAZO v bližini vodovodnega stoipa. Naslov v oglašnem oddelku 2553

Ugodno prodajam FIAT 750 za 7000 din. Ogled vsak dan po 14. uri. Eljon, Tekstilna 5, Primskovo 2554

Ugodno prodajam FIAT 750. Ogled vsak dan. Pianina 4 c, Kranj 2555

STANOVANJA

Fant išče opremljeno SOBO v Kranju za prihodnje šolsko leto. Naslov v oglašnem oddelku 2556

Iščem SOBO s kopalnico v Kranju. Ponudbe oddati pod psihologinjo 2557

Oddam STANOVANJE za dva fanta. Jovičič Nikola, Moša Pijade 11, Kranj 2558

KUPIM

Kupim MOTOR diesel aran Rijeka, Gorenjesavska 28, Kranj 2559

Kupim suhe SMREKOVE PLOHE. Stele Franc, Gora 2, Komenda 2560

Kupim dva PRASICA, težka od 40 do 70 kg. Mošnjice 31, Radovljica 2561

POSESTI

Prodajam HISO v Bohinjski Bistrici. Poizve se v Jereki II 2536

Prodajam stavbno ZEMLIŠČE za vikend v lepem kraju na Pokljuki. Naslov v oglašnem oddelku 2537

IZGUBLJENO

Našli smo KOLO. Dobi se na Hujah št. 6, Kranj 2538

Dne 30. maja v Kranju izgubljen AKTOVKO s šolskimi potrebščinami vrnite na upravo Glasu 2539

GTP Central Kranj zaposli takoj

DELAVKO ki ima veselje za delo v strežbi

Nastop službe takoj. Prijave sprejema splošni sektor podjetja, Kranj — Malstrov trg 11.

OSTALO

CANDY SERVIS — nova telefonska številka 23-782. Naročila popoldne. Se priporoča Knific Rajko, Nartnikova 7, Kranj 2302

Obveščam, da nisem plačnik dolgov, ki bi jih napravil sin Peter Barle. Barle Peter st., Krašnova 5, Kranj 2565

Kino

Kranj CENTER

3. junija amer. barv. CS film KRVAVI POKER ob 15.40, franc. barv. film Z (SE ZIVI) ob 17.40 in 20. uri

4. junija amer. barv. CS film KRVAVI POKER ob 15.40, franc. barv. film Z (SE ZIVI) ob 17.40 in 20. uri

5. junija amer. barv. CS film KRVAVI POKER ob 15.40, franc. barv. film Z (SE ZIVI) ob 17.40 in 20. uri

Kranj STORZIC

3. junija angl. barv. CS film NENAVADNA ZGODBA E. CHAPMANA ob 15.30, italij. barv. CS film VIDIM GOLO ob 18. in 20. uri

4. junija amer. barv. CS film PIRATI IZ MONFLEETA ob 16., 18. in 20. uri

5. junija amer. barv. CS film KRVAVI POKER ob 18. in 20. uri

Kannik DOM

4. junija italij.-špan. barv. CS film GANGSTERJI PRIDEJO IZ BROOKLYNA ob 18. in 20. uri

5. junija italij.-špan. barv. CS film GANGSTERJI PRIDEJO IZ BROOKLYNA ob 18. in 20. uri

Jesenice RADIO

3. junija italij. barv. film MRTEV ALI ZIV

4. junija nemški barv. CS film PESEM PRERIJE

5. junija amer. barv. film NE DELAJ VALOV

Jesenice PLAVZ

3. junija nemški barv. CS film PESEM PRERIJE

4.-5. junija amer. barv. film JOHNNY GITAR

Dovje-Mojstrana

4. junija špan. barv. film PESEM IN LJUBEZEN

Kranjska gora

4. junija italij. barv. film MRTEV ALI ZIV

Javornik DELAVSKI DOM 3. junija amer. barv. film JOHNNY GITAR

Radovljica

3. junija japon. barv. film MASCEVALEC OKINAVE ob 18. uri, franc. barv. film 24 UR V ZIVLJENJU ZENE ob 20. uri

4. junija italij. barv. film GANGSTERJI V MILANU ob 20. uri

5. junija franc. barv. film 25 UR V ZIVLJENJU ZENE ob 20. uri

Bled

3. junija franc. barv. film SALAKO ob 18. in 20.30.

4. junija franc. barv. film SALAKO ob 18. in 20.30.

5. junija amer. barv. film PLANET OPIC ob 18. in 20.30.

Škofja Loka SORA

3. junija amer. barv. film KRVAVA OBALA ob 18. in 20. uri

4. junija franc. barv. film ZIVLJENJE, LJUBEZEN, SMRT ob 20. uri

5. junija franc. barv. film ZIVLJENJE, LJUBEZEN, SMRT ob 18. in 20. uri

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš dragi mož, brat in stric

Maks Burja

upokojenec

Pogreb dragega pokojnika bo 3. junija ob 16. uri iz mrliške vežice na kranjsko pokopališče.

Zalujoči: žena, bratje, sestre in drugi sorodniki

Kranj, 1. junija 1970

Zahvala

Ob izgubi drage žene, mame, stare mame, sestre in svakinje

Marije Mohorič

s Posavca

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje ter vsem, ki so počastili njen spomin. Zahvaljujemo se tudi g. župniku za spremstvo. Hvala vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti.

Zalujoči domači

Posavec, 1. junija 1970

Zahvala

Ob tragični in boleči izgubi našega ljubljeneega sinčka

Andrejčka Prosenca

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nadalje vsem, ki so ga spremili na njegovo zadnjo pot, mu potrosili mnogo prezgodnji grob s cvetjem, nam pa izrazili sožalje. Srčna hvala zdravniku dr. Tonetu Koširju, ki nam je bil v težkih dneh v pomoč, zahvala dr. Šubicu in drugemu osebju zdravstvenega doma Škofja Loka. Nadalje se zahvaljujemo gospodu kaplanu Rojcu, sorodnikom in sosedom, njegovim malim prijateljem, kolektivu podjetja Remont in kolektivu LTH Škofja Loka ter vsem posameznikom, ki so z nami sočustvovali.

Zalujoči: neutolažljiva očka in mamica, bratje Roman, Zvonko in Marko

Škofja Loka, 23. maja 1970

Zahvala

Ob prerani izgubi nadvse ljubljeneega moža, očka, sina, zeta, brata in svaka

Ivana Marinška

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani. Posebno se zahvaljujemo vsem sosedom, č. g. kaplanu, tov. Strasnarju za ganljiv govor, celotnemu kolektivu ZLIT, sodelavcem, godbi, darovalcem cvetja, vsem sorodnikom in znancem in vsem, ki so na kakršenkoli način pomagali ob tej težki izgubi. Vsem, prav vsem še enkrat lepa hvala.

Zalujoči: žena, hčerka, starši, brata, setra, svak, svakinje in drugo sorodstvo

Lom, 28. maja 1970

Nesreče v zadnjih dneh

V petek, 29. maja, zjutraj se je na cesti tretjega reda na Srednji Bell voznik motornega kolesa Janez Tomc iz Sr. Bele zaradi neprimerne hitrosti v križišču zaletel v traktor, ki ga je vozil Lovro Mubl iz Sp. Bele. Traktorist je pred križiščem pravilno ustavil pred zavijanjem v levo. V nesreči se je voznik Tomc huje ranil in so ga odpeljali v bolnišnico.

Zaradi prehitre vožnje se je v soboto, 30. maja, popoldne pripetila prometna nezgoda vozniku osebnega avtomobila Francu Nemcu. Voznik se je v desnem nepreglednem ovinku na cesti na Tabrah srečeval z osebnim avtomobilom nemške registracije, ki je imel še prikolico. Nekaj metrov po srečanju je voznik Nemeč izgubil oblast nad volanom, zadel je v obcestni kamen, v ograjo na desni in se ustavil ob drevesu. V nesreči je bil voznik Nemeč le laže ranjen.

V soboto, 30. maja, popoldne se je pripetila hujša prometna nezgoda na cesti med Kranjem in Jezerskim v Spodnji Kokri. Voznik tovornega avtomobila Ivan Juhant iz Praš pri Kranju se je pri srečanju z osebnim avtomobilom preveč umaknil v desno, pri tem pa je zadel ob skalo ter varovalno ograjo. Tovornjak se je prevrnil v potok čemšenik. Voznik Juhant je bil v nesreči hudo ranjen in so ga odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Voznik osebnega avtomobila Jože Krajnik je v nedeljo, 31. maja, zvečer prehitro pripeljal v levi nepregledni ovinek na cesti tretjega reda v bližini Poljan pri Skofji Loki. Zaradi tega je avtomobil začelo zanašati in se je prevrnil pod cesto. V nesreči sta bili huje ranjeni Pavla Krajnik in njena hčerka. Škode na vozilu je za 3000 din.

V ponedeljek, 1. junija, dopoldne je na Grajski poti v Skofji Loki voznik osebnega avtomobila Alojz Rajgelj iz Šutne zadel 6-letnega Bojana Krmelja in njegovo dve leti staro sestrico. Nesreča se je pripetila, ko je Bojan izza grmovja z vozičkom pritekel pred avtomobil. Voznik je oba otroka zadel, tako da so ju huje ranjena odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Truplo ob Blejskem jezeru še neznano

co, v kateri je bil velik glavnik, ogledalce ter fotografija dojenčka, starega od 4 do 7 mesecev. Del slike, kjer je bil pečat fotografa je bil iztrgan. Imela je tudi rjavo denarnico za drobiž z grbom mesta Beljaka in napisom Villach. Dokumentov ni bilo. Neznanka je bila stara od 30 do 40 let. Visoka je 170 cm, suha. Ima kostanjeve kodraste lase, dolge do 30 cm. Obraz je podolgovrat z močnejšimi ličnicami. Zobe ima slabe, v zgornji čeljusti ima prednji odlomljen. Lice je pegasto.

Kriminalistom kranjske UJV do sedaj še ni uspelo ugotoviti, kdo je neznanka, ki jo je 4. maja na Cesti svobode ob jezeru našel delavec komunalnega podjetja Bled. Ko so truplo našli, je bilo že delno mumificirano, tako da se zdi, da je tam ležalo že kak mesec dni. Sprva so mislili, da bodo neznanko lahko hitro identificirali, vendar se je pozneje izkazalo, da je ženska in Zg. Gorij, za katero so najprej imeli pokojnico, živa in zdrava.

Neznanka je ležala, ko so jo našli, na desnem boku skrčena. Pod seboj je imela karton, za vzglavje pa kos blaga. Pokrita je bila s plaščem. Ob glavi je imela večjo črno torbico.

Oblečena je bila v hola hop nogavice z romboidnim vzorcem, črno spodnje perilo (črna svilena kombineza in črn nedrček, izdelek Lisce iz Sevnice). Oblečena je bila v črno sivo karirano obleko s črnimi puli ovratnikom, ki je prehajal spredaj v trikotnik. Plašč je siv črno kariran z zelenimi odtentki. Gumbi so plastični in veliki. Izdelan je v »poduzeču Sloga, Slavonška Požega«. Ob nogah je imela rjave škornje z zadrgo ob strani. Škornji imajo po sredini šiv.

Kdor bi karkoli vedel ali po opisu spoznal neznanko, naj se oglasi na najbližji postaji milice ali na UJV Kranj.

L. M.

Spet prepovedane igre

Konec prejšnjega tedna so v Portorožu prišli dva mladoletnika iz disciplinskega centra Dijaškega doma v Skofji Loki. Delavci milice so tako prekinili kratkokrajne počitnice dvema mladoletnikoma, ki sta se v to letovlšče zatekla po sedmih vlomih v nekaj dneh.

Zjutraj, 22. maja, sta 16-letni A. J. in 18-letni D. T. odpotovala iz Skofje Loke proti Ljubljani. Naslednji dan sta hotela nazaj v Skofjo Loko, da bi tam vlomila v pisarno KZ. Vendar pa sta se zmotila v vlak. Tovorni vlak ju je odpeljal na Primorsko. Izstopila sta v Divači in ponoči vlomila v neko mesnico. Odnesla sta okoli 100 din in tranzistor. Peš sta nato hodila do Kozine, kjer sta sedla na prvi vlak ter se odpeljala v Pulj. V noči na 24. maj sta v Pulju vlomila v kiosk, kjer sta vzela 120 din in nekaj cigaret. Vlomila sta tudi v frizerski salon, vendar nista našla ničesar uporabnega. Isto noč sta vlomila tudi v skladišče železniške postaje v Pulju, kjer sta v predalih našla okoli 100 din. Zjutraj sta sedla spet na vlak do Ljubljane. Isti dan proti večeru sta bila že v Skofji Loki in nekaj pred polnočjo sta že vlomila v skladišče železniške postaje Skofja Loka. Delo je bilo lahko, saj je bilo okno v skladišču odprto. Pri odpiranju predalov sta si pomagala s krojaškimi škarjami. V več predalih sta našla okoli 180 din.

Serijo vlovov sta nadaljevala isto noč še v pisarni KZ Skofja Loka, poslovalnica na Trati. S škarjami sta odrgala ključavnico na vratih in tako prišla v notranjost. Nabrata sta za 100 din droblja. Denarja pa nista imela dovolj zato sta se odločila za vlom še v slaščičarno na Trati. Razbila sta okno in zlezla v notranjost. Ker nista

našla denarja, sta vzela precej salame, piškotov in drugega v vrednosti 250 din. Nato sta si razdelila ves preostali denar, ki sta ga nabrala

la v tej noči, ter se zjutraj z avtobusom odpeljala v Ljubljano in od tam naprej v Portorož. Že v nedeljo, 31. maja, pa so ju aretirali.

Za večjo prometno varnost

Tokrat objavljamo še zadnja pravila obširnega poglavja o parkiranju in ustavljanju vozil.

Voznik tudi ne sme parkirati vozila:

1. pred vhodom za vozila v stavbo, na dvorišče ali v garažo,
2. na kraju, kjer onemogočimo dostop na parkiranje drugim vozilom ali odhod drugim, ki odhajajo s parkirnega prostora,
3. na srednjem voznem pasu ceste, ki ima tri vozne pasove,
4. ob javnih napravah za preskrbo motornih vozil z gorivom in ob zunanjih priključkih na vodovodno omrežje ali ob vhodu v kanalizacijsko omrežje,
5. na javnih cestah, če je prost prehod do polne črte na vozišču ali pa do kakšne ovire na cesti širok manj kot 3 metre.

Če je parkiranje omejeno na določen čas, mora voznik motornega vozila postaviti na vidnem mestu parkirnega vozila kazalec parkirnega časa in označiti čas, kdaj je vozilo parkiralo. Vozilo pa mora odpeljati s tistega mesta, ko izteče za parkiranje dovoljen čas. Stevilke in druge označbe na kazalcu parkirnega časa morajo biti dobro vidne. Voznik ne sme spremeniti označbe časa, ne da bi premaknil vozilo s tistega mesta.

Če se vozilo ustavi na vozišču, mora imeti poseben znak — trikotnik, ki ga voznik postavi v razdalji do 1 m od roba vozišča na tisti strani, s katere prihajajo vozila in za katere pomeni ustavljenost vozilo oviro na poti. Trikotnik postavimo najmanj 50 m daleč od ustavljenega vozila, tako da lahko vozniki motornih vozil, ki vozijo iz smeri, na kateri je znak postavljen, pravočasno ustavijo svoja vozila ali zmanjšajo hitrost in se pripravijo za varno vožnjo mimo ustavljenega vozila. Enako se postavlja na cesti znaki tudi takrat, kadar se ustavi organizirana kolna motornih vozil, vendar pa v tem primeru postavimo na vozišče dva znaka, enega poleg drugega.

VOZNIKI MOTORNIH VOZIL

Poglejte, če je vaše vozišče dovoljenje še veljavno. Eno leto po preteku veljavnosti upravni organ vozišče dovoljenje razveljavi.

LASTNIKI MOTORNIH VOZIL

Ali je vaše prometno dovoljenje še veljavno? Za podaljšanje veljavnosti registracije je treba zaprositi preden poteče rok veljavnosti prometnega dovoljenja.

Obvestilo

Obveščamo vse člane društva upokojencev podružnice Kranj, da bodo ožje volilne konference na področju DU Kranj po naslednjem programu:

7. junija, nedelja, ob 10. uri v združnem domu v Mavčičah,
11. junija, četrtek, ob 17. uri v gasilskem domu na Kokrici,
14. junija, nedelja, ob 9. uri v gasilskem domu Prebačevo,
18. junija, četrtek, ob 17. uri v domu DU Kranj za Zlato polje — Struževo,
21. junija, nedelja, ob 14. uri v domu Korotan za Jezersko,
25. junija, četrtek, ob 17. uri v domu DU Kranj za Planino — Č. Se,
28. junija, nedelja, ob 8. uri v gasilskem domu Besnica,
2. julija, četrtek, ob 17. uri v domu DU Kranj za Center I.,
5. julija, nedelja, ob 14. uri v kulturnem domu Podnart,
9. julija, četrtek, ob 17. uri v domu DU Kranj za Center II.,
12. julija, nedelja, ob 10. uri pri Omanu, Goriče,
16. julija, četrtek, ob 17. uri v domu Stražišče,
17. julija, petek, ob 17. uri v domu DU Kranj za Huje,
20. julija, ponedeljek, ob 17. uri v domu DU Kranj za Vodovodni stolp,
24. julija, petek, ob 17. uri v združnem domu Primskovo.

Prosimo vse člane DU Kranj, da se teh predvolilnih sestankov polnoštevilno udeležijo. Datum občnega zbora DU pa bo določen na ožjih konferencah in naknadno sporočen izvoljenim delegatom.

Obisk pri naših telesnovzgojnih organizacijah

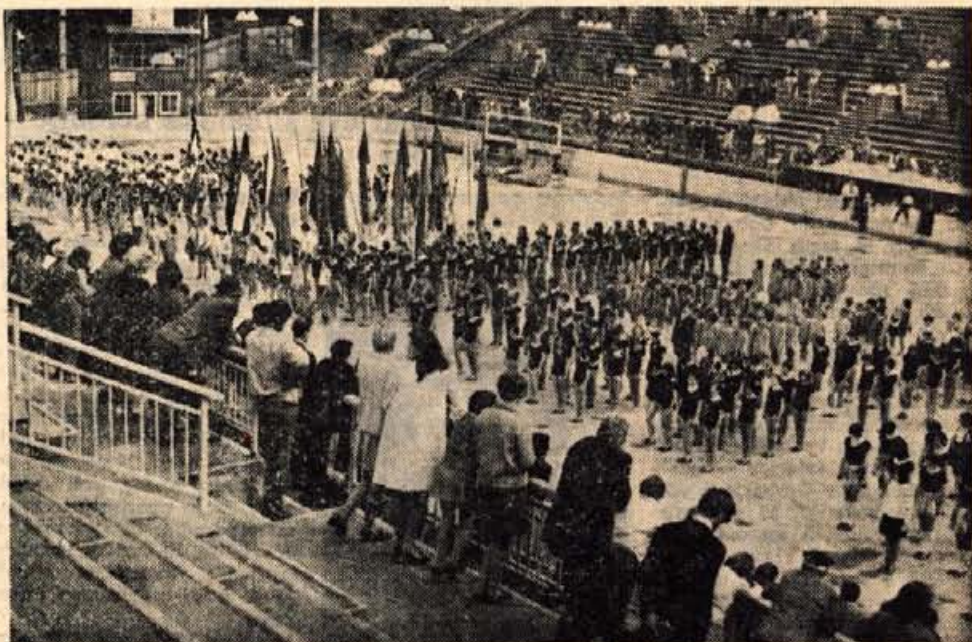
Uspešno delo komisije za namizni tenis pri ObZTK Kranj

Komisija za namizni tenis pri občinski zvezi za telesno kulturo Kranj je pred dnevi na III. letni konferenci pregledala svojo dejavnost v minuli sezoni in sprejela program za sezono 1970/71.

V komisijo je bilo v pretekli sezoni vključenih 14 osnovnih organizacij. Uspešno je komisija organizirala občinsko ligo, v kateri je nastopalo v treh razredih kar 25 ekip. Poleg občinske lige pa so organizirali tudi občinsko prvenstvo v vseh disciplinah ter vrsto najrazličnejših turnirjev. Komisija se je predvsem trudila, da bi v kranjski občini čimbolj poživila dejavnost v tej športni panogi. Znano je, da je kvaliteta namiznega tenisa v zadnjih letih precej padla in prav zaradi tega hočejo iz množice igralcev vzgojiti nov kvalitetni kader kot ga je imel Kranj pred leti.

V minuli sezoni je uspelo komisiji ustanoviti dve organizaciji, in sicer v Senčurju in na Beli. Na letni konferenci so sklenili med ostalim tudi, da bodo razširili namizni tenis tudi v ostale kraje občine, kjer še ni razvit, predvsem pa bodo poživili dejavnost na osnovnih šolah, kjer je vedno večje zanimanje za namizni tenis.

A. Novak

V okviru praznovanja meseca mladostj je občinska zveza TVD Partizan Jesenice imela 31. maja v sodelovanju z vsemi šolami v občini na hokejskem igrišču veliko telovadno revijo. S prostimi vajami so nastopili pionirji iz Kranjske gore, iz Zirovnice, iz šole Tone Cufar in Prežihov Voranc z Jesenic. V orodni telovadbi so imeli nastop pionirji šolskih športnih društev in TVD Partizan z Jesenic in Javornika. Prijetno je bilo gledati tudi nastop cicibanov ter tekmovalcev v judu in orodni telovadbi. Revijo si je ogledalo okrog 2000 Jeseničanov. (B. B.)

Športna tekmovanja posebnih osnovnih šol Gorenjske

V soboto, 30. maja, je bilo na kranjskem stadionu področno tekmovanje v atletiki za učence posebnih osnovnih šol Gorenjske. Tu je bila izbrana reprezentanca za slovensko prvenstvo, ki bo sredi junija na Ravnah. To bo že drugo slovensko prvenstvo v atletiki za posebne osnovne šole. Za to obliko uveljavitve v športu so se posebne osnovne šole odločale, da bi dokazale uspešnost svojih učencev tudi na tem področju.

Na teh tekmovanjih se učenci posebnih osnovnih šol pomerijo v teku na 60 metrov, skoku v višino, metu žogice ter v nogometu in igri med dvema ognjema.

Gorenjsko prvenstvo je razdeljeno na dva dela. Medtem ko se je v soboto končalo tekmovanje najboljših s štiri gorenjskih posebnih šol in podružnic v atletiki, se bodo učenci v nogometu in v igri med dvema ognjema pomerili na Jesenicah. L. M.

Obakrat Kranjska gora

Občinska zveza za telesno kulturo v Radovljici je pred dnevi organizirala letošnje občinsko prvenstvo pionirjev v rokometu. Nastopile so štiri ekipe, med njimi tudi Kranjska gora. V obeh konkurencah sta zmagali ekipi Kranjske gore.

Rezultati: pionirji — Kranjska gora : Radovljica A 6:5, Radovljica A : Lipnica 13:5,

Kranjska gora : Radovljica B 17:1, Kranjska gora : Lipnica 21:7, Radovljica B : Lipnica 3:7, Radovljica A : Radovljica B 11:5; pionirke: Kranjska gora : Radovljica 12:2.

Vrstni red — pionirji: 1. Kranjska gora, 2. Radovljica A, 3. Lipnica, 4. Radovljica B, pionirke — 1. Kranjska gora, 2. Radovljica. —dh

NOGOMET — V zahodni conski nogometni ligi je LTH na domačem igrišču premagal Lesce s 5:2, kranjski Triglav pa je v Novi Gorici odpravil Adrio z 2:1.

V prihodnjem kolu bodo na sporedu naslednje tekme: Triglav : Tolmin, Lesce : Zagerje, Sava : LTH.

ROKOMET — V moški republiški ligi je Tržič presenetljivo premagal Slovenj Gradec s 16:14, Kranjčani pa so doživeli hud poraz v Ljubljani v igri s Slovanom 10:29. Dve koli pred koncem prvenstva je Tržič na 10., Kranj pa na 11. mestu.

Pari prihodnjega kola: Kranj : Brežice, Izola : Tržič.

V ženski republiški ligi pa so Selca v Brežicah premagale istoimensko moštvo s 14:12. V nedeljo bo ekipa Selc doma gostila Polet.

ODBOJKA — V ženski republiški ligi so Jesničanke doma izgubile z Brestanico s 2:3. Tekma Kamnik: Celje pa je bila prelozena. Prav tako niso to nedeljo nastopili Kamničani, ki bi morali igrati v Kanalu.

Pari prihodnjega kola: moški — Kamnik : Kočevje, ženske — Celje : Jesenice, Maribor : Kamnik.

Na Jesenicah je bilo v nedeljo prvo kolo republiškega mladinskega prvenstva. V vodstvu je Kamnik pred Jesenicami.

J. J.

Finalno tekmovanje APS za člane in članice Sedem novih rekordov

Cepprav je sobotni deževni začetek letošnjega finalnega dela tekmovanja za atletski pokal Slovenije za člane in članice obetalo bore malo, pa smo ob zaključku dvednevnih spopadov na osrednjem stadionu v Ljubljani vendarle z zadovoljstvom ugotovili, da slovenska atletika vsaj v zadnjem razdobju ni nazadovala. Res so bili dosežki v nekaterih disciplinah pod poprečjem iz prejšnjih let (zapreke, višina), vendar pa smo drugod zabeležili napredek. In prav ta napredek, ki so ga povečini prispevali mladi tekmovalci in tekmovalke, vlija upanje.

Kranjčani so tudi po tem tekmovanju ostali med najboljšimi slovenskimi ekipami. Moški so zasedli odlično tretje mesto, ženske pa so bile pete. Ekipno so bili najboljši predstavniki celjskega Kladivarja in ŽAK Maribor.

Triglavani so dosegli nekaj odličnih uvrstitev in kar sedem novih gorenjskih rekordov. Po sedmih letih je sprinterjem (Strojan, F. Fister, Kavčič, Lojk) uspelo izboljšati najboljši rezultat v štafetnem teku 4x100 m (43,6); prav tako je bila usna štafeta 4x400 m (Lojk, Zumer, F. Fister, Kavčič — 3:25,8). Izток Kavčič je dosegel še dva rekorda — v teku na 400 m (49,9) in 800 m (1:55,2). Vida Gartner je bila uspešna na najdaljši ženski progi 1500 m, ki jo je pretekla v času 5:37,8. Rekord za starejše mladince je pripeljal Tone Vegnuti v hoji

na 10 km (62:11,2), za mlajše mladinke pa pri skoku v daljino Nada Kavčič (513 cm).

NEKAJ REZULTATOV:

moški — 100 m: 7. Lojk 11,2, 11. Strojan 11,6; 400 m: 5. Kavčič 49,9, 6. Lojk 50,7, 12. Kleč 52,8, 14. Sagadin 53,8; 1500 m: 4. Zumer 4:04,8, 10. Gortnar 4:08,9; višina: 3. D. Prezelj 185, 7. M. Prezelj 180; kroglja: 3. Satler 14,59, 8. F. Fister 12,36, 10. Kogovšek 12,06; kopje: 9. M. Fister 51,83, 10. F. Fister 49,68; 4x100 m: 3. Triglav I. 43,6, 5. Triglav II. 44,6; hoja 10 km: 9. Komac 59:34,0, 12. Vegnuti 62:11,2; 400 m ovire: 6. Pangerc 57,7, 9. Sagadin 60,8; 200 m: 8. Lojk 23,1, 9. Kavčič 22,2, 11. Strojan 23,6; 800 m: Kavčič 1:55,2, 5. Zumer 1:57,3, 11. Kleč 2:03,0; 3000 m zapreke: 3. Srnj 9:59,8, 5. Hafner 10:06,8, 9. Topina 11:22,8; 5000 m: 15. Kogoj 18:42,0; daljina: 3. Udovč 683, 5. D. Prezelj 668, 9. Lojk 649, 11. Strojan 614; palica: 1. F. Fister 400, 3—4. Konc 380; klavivo: 14. Napast 34,90; disk: 6. Napast 39,57, 8. Konc 38,40; 4x400 m: 3. Triglav I. 3:25,8, 5. Triglav II. 3:31,4;

ženske — 100 m ovire: 6. Trček 19,6; 800 m: 11. Korenčan 2:41,8; daljina: 4. N. Kavčič 513, 12. Trček 469; disk: 4. Papler 37,94, 9. Zagar 28,94, 15. Mišičević 23,66; 4x100 m: 8. Triglav 55,3; 100 m: 9. N. Kavčič 13,1; 1500 m: 7. Gartner 5:37,8, 9. Breč 6:07,5; višina: 10-11. Trček 135; kroglja: 11. Papler 9,60; kopje: 5. Zagar 34,12, 11. Papler 28,02;

4x60 m: 6. Triglav 33,0. Končno stanje točk — moški: 1. Kladivar 524, 2. Olimpija 468, 3. Triglav 240,5, 4. Maribor 148,5 itd; ženske: 1. Maribor 260,45, 5. Triglav 72,5.

M. Kuralt

Smučarsko prvenstvo alpinistov

V nedeljo je bilo pod Jalovcem tradicionalno smučarsko prvenstvo alpinistov. Udeležilo se ga je prek 20 alpinističnih odsekov iz vse države. Na tekmovanju so osvojili prvo mesto in pokal kranjski alpinisti. Drugi je bil alpinistični odsek iz Mojstrane, tretji pa so bili ljubljanski alpinisti. Najboljši je bil na tekmovanju inž. Jamnik Tomaž iz Kranj.

Ekar

Jože Zupin drugi

V tretji dirki za letošnje državno prvenstvo v motokrosu je v nedeljo v Orehovi vasi Tržičan Jože Zupin osvojil drugo mesto.

V skupni uvrstitvi po treh dirkah za državno prvenstvo pa je na tretjem mestu z 29 točkami.

-dh

Celo dež so užugali

Sprehod med udeleženci Male Groharjeve slikarske kolonije v Škofji Loki

Crni, kopasti oblaki in dež, ki je neumorno bobnal po strehah in trgih Škofje Loke, so minulo soboto tisočletnemu mestecu ob križišču dveh Sor odvzeli nekaj njegove razgibanosti, nekaj šarma, s katerim oglodane stene srednjeveških hiš sicer nikdar ne skoparijo. A motil bi se, kdor bi mislil, da bo zaspala sivina vplivala tudi na razpoloženje šolarjev — udeležencev Male Groharjeve slikarske kolonije, ki so tisto jutro preplavili starostno dežele Kranjske. Vлага in zletavi vetrič sta jim gubala risalne pole, roj nadležnih kapelj je maličil že skoraj gotove podobe, vendar niso klonili. Nasprotno; vremenu in zli sreči navkljub je armada pionirjev — kot bi bili domenjeni — uporabljala bolj in bolj žive barve. Pod spretnimi potezami čopičev se je solzavo dvorišče spremenilo v cvetoči bulevar, utrujeni grad v sončno polačo, razjedeni obok nekdanjih vrat v slavolok zmage. Presenečeni smo opazovali, kako otroška domišljija premaguje muhasto naravo. Niti ena izmed 233 risb, akvarelov, temper in grafik, ki so jih organizatorji naslednjega dne (nedelja) razobesili v galeriji Loškega muzeja, ne vzbujajo vtisa, da je nastala v skoraj nemogočih razmerah, da sta ji botrovala naliv in malone aprilski hlad. Razstavljena dela tvorijo en sam pester splet razgibanih likov, obogaten s tisočermi barvnimi niansami, kakšne zares najdeš samo v Loki. Ni ga mojstra, ki bi zmogel narediti toliko in tako različnih inačic mesta, ki bi znal poiskati vse, kar se med ogledom sadov male Groharjeve kolonije ponuja prišleku. Prav zato ne smemo biti začuden, če so prireditelji prepričani, da bo razstava — vsaj kar zadeva obisk — prinesla nov rekord.

Kolonija je torej mimo. Škofjeloški vogali so spet prazni, kajti več sto glava četa pionirjev — slikarjev in njih mentorjev iz cele Jugoslavije se je razšla. Šolarji, polni še svežih spominov, bodo staršem in prijateljem pripovedovali o svojih vtisih z dvodnevne srečanja. Pravili bodo, kaj jim je bilo v starem središču freisinske posesti všeč in kaj ne. 13-letni Celjan Darko Mak, ki sem nanj naletel pred stavbo občinske skupščine — hitel je upodabljati ostanke nekdanjega mestnega zidu in pisane dimnike, ki so štrleli izza skalnega parobka — mi je priznal, da je zelo vesel, ker sta mu šola in učitelj likovnega pouka omogočila sodelovanje v slikarski koloniji.

»Rišem že od prvega razreda dalje, najraje s tempero. Škofjo Loko sem si natanko

ogledal. Zares je lepa. Zlasti od tule so hiše in zidovi ter grad nekaj posebnega. Šest ali sedem nenavadnih barv skrivajo v sebi. Skušal jih bom ponoviti... Dež će me moti? Ne. Kar naj pada, saj sem na suhem.»

Nedaleč stran je čepel Petar Lovre, učenec 7. razreda osnovne šole Vladimirja Nazorja iz Petrovaradina pri Novem Sadu. Ob njem so se ustavljali mnogi radovedneži, kajti namesto čopiča je v desnici stiskal — šilo. Tla so bila krog in krog posuta s koščki linoleja, ki jih je spretno izrezoval iz tanke ploščice. Stopil sem bliže.

»Grafika in likovna umetnost nasploh sta moje edino veselje,« je fant za hip prekinil delo. »Po mali maturi nameravam iti na umetniško šolo, kasneje pa na akademijo. Veste, ne ukvarjam se le z linorezi, ampak tudi rišem, slikam in kiparim.«

Potlej je dodal, da tokrat ni prvič v Sloveniji, da je že lani bil pri nas, vendar ne ve več v katerem kraju.

»In zakaj si si izbral ravno tale konec?« sem hotel vedeti nazadnje.

Pomislil je malo in odgovoril: »Nekateri detajli so izredno zanimivi in terjajo precej grafičnega znanja — zlasti

ker moraš najprej izrisati zrcalno sliko motiva. Počasi mi gre, težko je, toda ravno zato me privlači. Čim bolj se trudim, bolj uživam in bolj bom nazadnje zadovoljen.«

12-letna Mira Subić hodij v 6. razred osemletke Cvetko Golar Trata. Risanje ima že vseskozi ocenjeno s petico in pravi, da so barvice njen največji prijatelj. Našel sem jo na terasi Name, pod dežnikom, ki je uporno prestrezal debele kaplje in jim preprečeval, da bi uničile gručico ošiljenih, zamolklo rdečih streh sredi prostranega akvarela.

»Letos prvič sodelujem v koloniji. Izbrala me je tovarišica Kajzerjeva. Upam, da sklepa ne bo obžalovala, da bo zadovoljna z menoj. Zelo sem namreč vesela, ker lahko pokažem, kaj znam in hkrati vidim, kako slikajo drugi.«

Miro je motila edinole kopica »firbcev«, ki so prihajali mimo in jo opazovali. Menda ne prenese občutka, da ji nekdo strmi izza hrbta. Zares, težko je narisati kaj pametnega, če te ne prestopano motijo. Do podobnega sklepa sta najbrž prišla tudi Bojan Zvanut iz Ljubljane, učenec 7. razreda osnovne šole Prežihovega Voranca, in njegov učitelj. Opazil sem ju čisto naključno, kajti v tesno Klobovsovo ulico je večina radovednežev pozabila pogledati.

»Škofja Loka zame ni uganaka. Š šolo smo bili že večkrat tukaj,« mi je razložil svetlolasi, od barvic popackani pobič. »Najbolj všeč so mi stare hiše in nevsakdanji oboki, kakršnih ima mesto nič koliko.«

»No, obok na tvoji podobi je zeleno rumenkast, nekam svež, čeprav dejansko ni takšne barve, Zakaj?« sem se delal neumnega.

»Motiv sva tovariš in jaz izbrala včeraj popoldne. Sonce je obžarjalo okolico in stene so sijale čisto drugače, bolj veselo kot danes, Zakaj potem ne bi raje narisal včerajšnjega prizora, ko je pa mnogo lepši?« je mali zavzeto ugovarjal. Kajpak, sem mu pritrldil. Bolje pač ni mogel odgovoriti.

Darko in Petar in Mira in Bojan in še 209 njim podobnih globobradih likovnikov je odšlo. Ostale so samo slike, zbirka slik, kakršne ne premore nobeno drugo slovensko mesto. Peščico najbolj posrečenih bodo poslali v Leningrad, kjer se čez mesec dni začne svetovna razstava otroških risb, večji del pa nameravajo skrbno shraniti. In prav je tako. Biseri so, drobni biseri velike vrednosti.

I. Guzelj

NAGRADA JUGOSLAVIJE

mednarodne cestno hitrostne dirke
ŠKOFJA LOKA, 21. VI. 1970

Na petkovi tiskovni konferenci so predstavniki AMD Škofja Loka, ki letos že enaindvajsetič po vrsti organizira cestno hitrostno dirko — le-ta je v dobrih dveh desetletjih iz malih medklubskih srečanj prerasla v veliko mednarodno prireditev — zbranim novinarjem povedali, da bomo v Loki tokrat priča 180 startom. Več jih progaja, ki ponekod ni širša od 5 metrov, ne prenese. Celotno tekmovanje naj bi, kot računajo, stalo 370 tisoč din. Samo za startnine bo prireditelj potrošil 160 tisoč din, se pravi povprečno okrog 1100 din na nastopajočega. Najboljše čaka seveda precej večja vsota (tudi do 5000 din).

Elitna imena, ki so dokončno potrdila svojo udeležbo na loškem spektaklu in o katerih smo že pisali, spravljajo v nevarnost prav vse trenutno veljavne kategorijske rekorde, postavljene preteklo leto. Kdor bi hotel v posameznem razredu izboljšati največjo hitrost, doseženo v enem krogu, bi moral voziti takole: z motorjem do 50 ccm — nad 117,600 km/h (Rudolf Kunz); z motorjem do 125 ccm — nad 131,385 km/h (László Szabó); z motorjem do 250 ccm — nad 139,414 km/h (László Szabó); z motorjem do 350 ccm — nad 137,175 km/h (Ginger Molloy); z motorjem do 500 ccm — nad 144,000 km/h (absolutni rekord proge — Gyula Marszovszky). V oklepaju so napisana imena »lastnikov« najboljših znamk.

Znano je, da bi Škofja Loka leta 1973, ob tisočletnici mesta, rada postala organizator grand prix dirk, ki bi se točkovale za svetovno prvenstvo. Svojo kandidaturu so že najavili FIMI. Slednja načelno ni imela nič proti, vendar je, kot vsem drugim, določila 5 pogojev, ki jih morajo Ločani izpolniti. Prvi je dobro pripravljena, primerno težka proga in dovolj zmogljivi spremljevalni objekti (tribune za gledalce, boksi, parkirišča itd.), drugi sposoben strokovni kader, tretji brezhilbna organizacija, četrti vsaj 15 tisoč gledalcev in peti jamstvo komunne, da bo prireditev finančno podprla. Drugi, tretji in četrti pogoj so že zdavnaj izpolnjeni, nam je zatrldil direktor dirke Stane Krapež. Od občinske skupščine je odvisno, ali bo do časa zadosteno tudi preostala dva. S tem v zvezi smo povprašali predsednika občine Škofja Loka Zdravka Krvino, ki je bil tudi navzoč, kako in kaj in če že obstaja kakšen konkreten načrt rekonstrukcije proge ter izgradnje pomožnih objektov. Predsednik je pojasnil, da posebnega programa, namenjenega izključno le dirkam, ne mislijo izdelovati, da pa bo načrt obnove priključen obsežnemu planu razvoja in širjenja najpomembnejših turistično-športno-kulturnih prireditev, kamor poleg Nagrade Loke sodijo tudi Izseljenski plinik, pohod Po stezah partizanske Jelovice, cikel tekmovanj v bodočem zimskem središču Stari vrh, Cipkarski dan v Železnikih, Dan taric v Davčih ter Velika in Mala Groharjeva slikarska kolonija.

Zavedamo se, da je cestno hitrostna dirka pomemben turistični adut Škofje Loke, da predstavlja za zdaj najvažnejšo turistično prireditev v občini, zato jo bomo seveda podpirali. Mislim, da si leta 1973 vsi želimo imeti v našem mestu tekmovanje, ki bi se točkovalo za svetovno prvenstvo,« je povedal predsednik.

I. G.

Strahoten potres v Peruju

V nedeljo, 31. maja, je prizadel tinomorsko obalo od glavnega mesta Peruja Limo v Južni Ameriki do mesta Trujilla strahoten potres, ki je po prvih skoplih vesteh terjal na tisoče žrtev. Nekatera mesta in vasi so dobesedno zravnana z zemljo. Predstavniki perujske vlade in Rdečega križa so povedali, da je samo v ozki dolini Iaylas prek 5000 žrtev. Točnih vesti iz prizadetih krajev ni, ker so zveze s svetom pretrgane. Kljub temu trdijo, da je nedeljski potres v Peruju »potres stoletja«.

O blažjih potresih poročajo tudi iz Zahodne Nemčije in Sovjetske zveze. —jk

